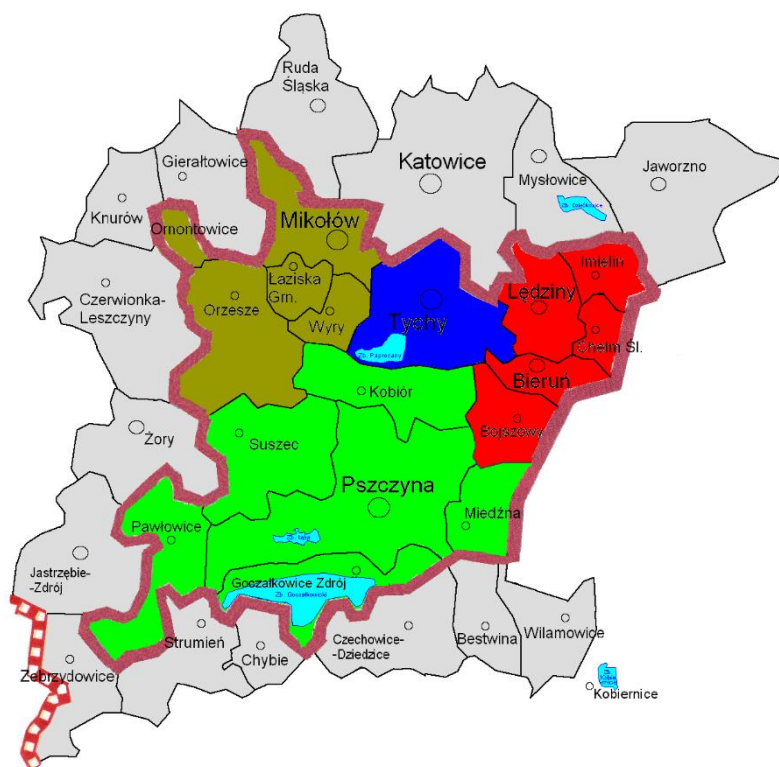

**Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Tychach**

**OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU
BIERUŃSKO-LĘDZIŃSKIEGO
w 2025 roku**

**Obszar i ilość obiektów nadzorowany przez PSSE w Tychach
- dane z druków statystycznych**

Dane	Powiat				razem powiaty
	miasto Tychy	bieruńsko-lędziński	mikołowski	pszczyński	
Obszar	82 km ²	158 km ²	233 km ²	471 km ²	944 km ²
Liczba obiektów nadzorowanych	3020	1156	2034	2487	8697
Liczba ludności	120 518	59 321	100026	110 656	390 521

Spis treści:

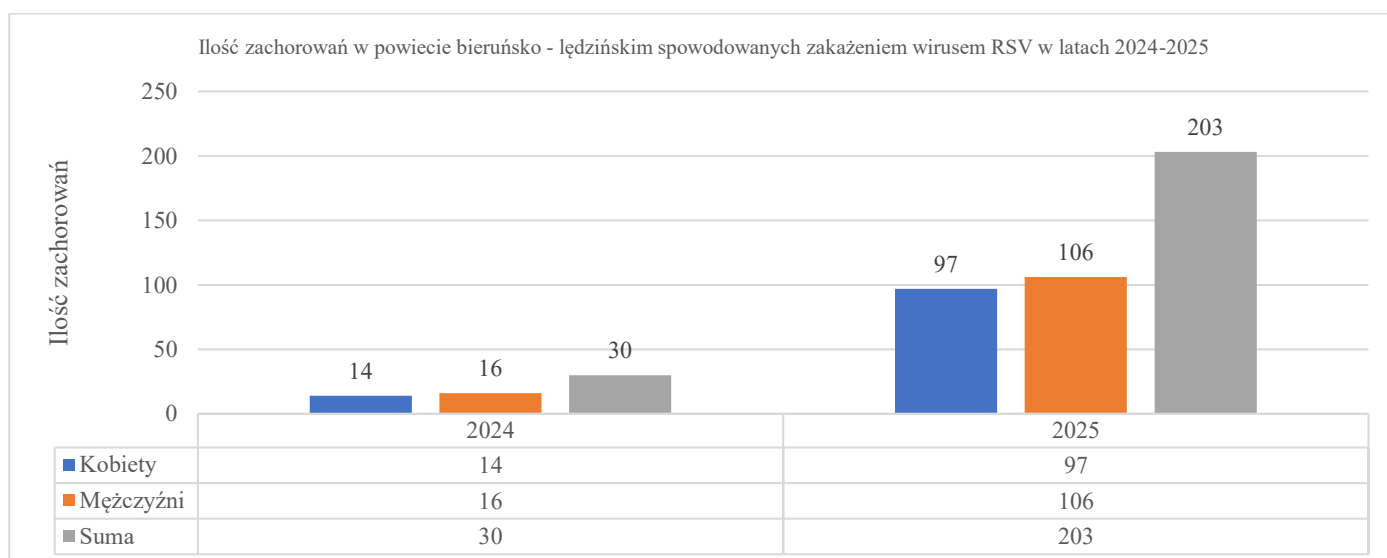
1. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE BIERUŃSKO- LĘDZIŃSKIM	4
2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ	9
3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO	19
4. ODDZIAŁ LABORATORYJNY	27
5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH	30
6. OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	32
7. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	37
8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO-ZDROWOTNA	39

1. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE BIERUŃSKO-LĘDZIŃSKIM

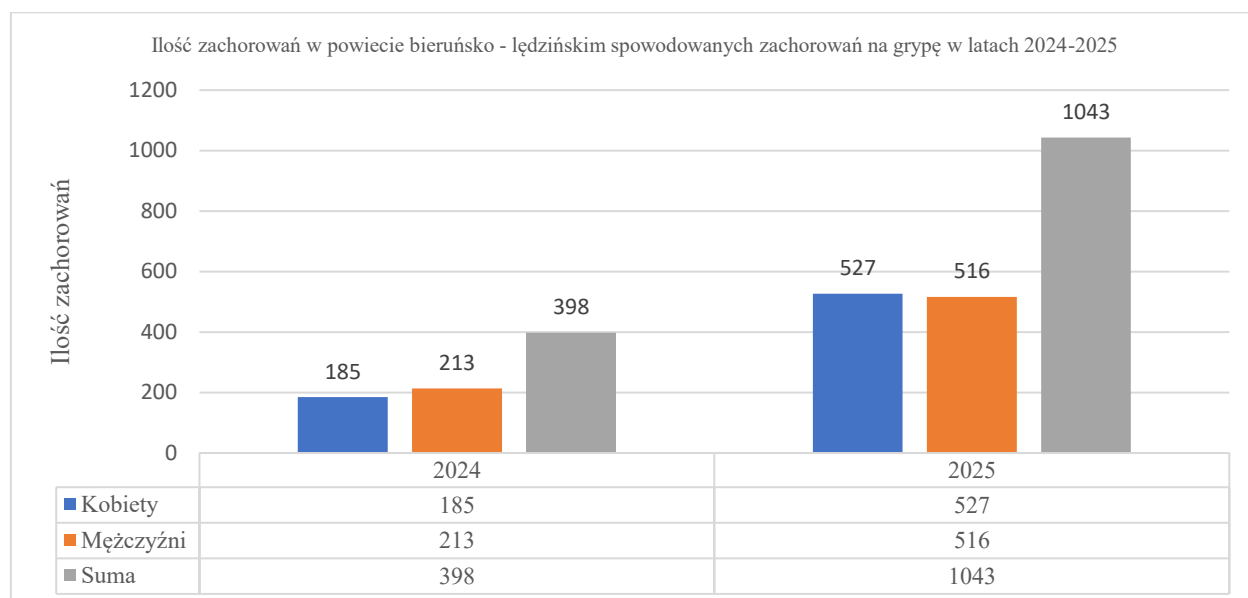
Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych

W 2025 r. w meldunkach epidemiologicznych wykazano 2852 przypadki chorób zakaźnych, co stanowiło 14,93% ogólnej liczby przypadków wykazanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach w powiatach objętych nadzorem. W porównaniu z 2024 r. wzrosła liczba zgłoszonych chorób zakaźnych, co głównie spowodowane było zwiększeniem liczby zachorowań na grypę oraz zakażeń wirusem RSV. W sposób ciągły monitorowane były zgłoszenia zakażeń oraz podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne. W każdym przypadku wymagającym wdrożenia działań mających na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się choroby zakaźnej lub obowiązku monitorowania jej przebiegu, przeprowadzano wywiady epidemiologiczne oraz obejmowano nadzorem epidemiologicznym osoby z bliskiego otoczenia z chorym.

Ogółem w 2025 r. wykazano 203 zakażenia wirusem RSV (wykres nr 1), co stanowiło 7,1% wszystkich zarejestrowanych chorób w powiecie (zapadalność na 100 tys. ludności wynosiła 341) oraz 1043 zachorowań na grypę (wykres nr 2), co stanowiło 12,5% wszystkich zarejestrowanych chorób w powiecie. Zapadalność ogółem na choroby zakaźne w powiecie wynosiła 4792 na 100 tys. ludności.

Wykres nr 1. Ilość zachorowań w powiecie bieruńsko-lędzińskim spowodowanych zakażeniem wirusem RSV w latach 2024-2025

Wykres nr 2. Ilość zachorowań w powiecie bieruńsko-lędzimskim spowodowanych zachorowaniem na grypę w latach 2024-2025

Choroby dające objawy ze strony układu pokarmowego stanowiły 9,1% wszystkich wykazanych chorób w powiecie bieruńsko-lędzimskim. Wśród nich można wyróżnić między innymi: 4 zatrucia pokarmowe wywołane pałeczkami *Salmonella*, 11 bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez *Clostridium difficile*, 8 wirusowych zakażeń jelitowych wywołanych przez rotawirusy oraz 13 innych określonych zakażeń (w tym spowodowanych adenowirusami), a także 159 biegunek i zapaleń żołądkowo-jelitowych BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (w tym 33 u dzieci do lat 2). Choroby szerzące się drogą bezpośredniego kontaktu z chorym stanowiły 23,3% wszystkich wykazanych chorób w powiecie bieruńsko-lędzimskim, w tym wykazano 53 płonice, 604 ospy wietrzne oraz 7 zakażeń wywołanych przez *Streptococcus pneumoniae*. Ponadto wystąpiły 3 zachorowania na lambliozę, 2 zachorowania na różyczkę oraz pojedyncze na wirusowe zapalenie wątroby typu A oraz na encefalopatię gąbczastą chorobę Creutzfeldta-Jakoba.

Na uwagę zasługują wirusowe zapalenia wątroby szerzące się przez naruszenie ciągłości tkanek m.in. błon śluzowych, skóry, kontakt z krwią nosiciela lub osoby chorej. W porównaniu z poprzednim rokiem odnotowano spadek zachorowań; wykazano 4 nowe przypadki wirusowego zapalenia wątroby typu B (w 2024 r.- 7 przypadków) oraz 1 przypadek wirusowego zapalenia wątroby typu C (w 2024 r.- 2 zachorowania). Na podobnym poziomie utrzymuje się liczba nowo zarejestrowanych nosicieli antygenu HBs (16) oraz nosicieli HCV (16).

Z badań bakteriologicznych w kierunku pałeczek *Salmonella* i *Shigella* w próbkach pobranych od osób chorych, ozdrowieńców po przebytej chorobie oraz osób ze styczności z chorym wykryto 4 nowych nosicieli, co stanowiło wzrost o 100%.

Odnótowano znaczny wzrost zachorowań na Chorobę z Lyme (Boreliozę) w 2025 r. w powiecie wykazano 182 przypadki zachorowania, w porównaniu do roku poprzedniego zachorowania wzrosły o 50 %.

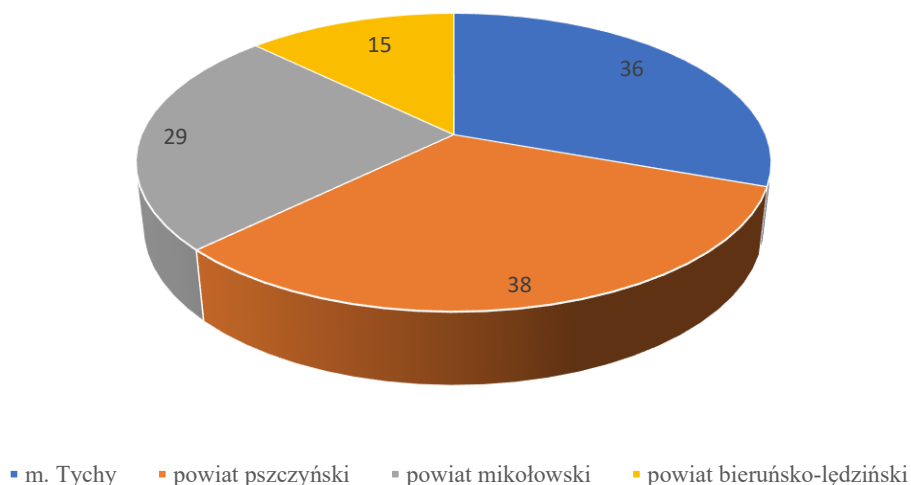
W powiecie bieruńsko-lędzimskim w 2025 r. nie zarejestrowano ognisk epidemicznych.

Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych

W 2025 r. na terenie powiatu bieruńsko-lędzimskiego nadzorem objętych było 15 punktów szczepień wykonujących szczepienia ochronne. W ramach nadzoru nad realizacją szczepień przeprowadzono 26 kontroli (12 planowanych oraz 14 ponadplanowych). Żadna z przeprowadzonych kontroli nie wykazała nieprawidłowości.

Według stanu na dzień 31.12.2025 r. liczba dzieci i młodzieży do ukończenia 19. roku życia podlegających szczepieniom w ramach Programu Szczepień Ochronnych w powiecie bieruńsko-lędzimskim wynosiła 11929.

Ilość punktów szczepień w poszczególnych powiatach
w 2025 roku

Wykres nr 3. Ilość punktów szczepień w poszczególnych powiatach w 2025 roku

W 2025 r. zarejestrowano 44 zgłoszenia niepożądanych odczynów poszczepiennych. Biorąc pod uwagę miejsce (powiat), w którym wykonano szczepienie, najwięcej odczynów wystąpiło po szczepieniach przeprowadzonych w placówkach zlokalizowanych na terenie Miasta Tychy- 24, w powiecie pszczyńskim- 14, w powiecie mikołowskim - 4 i w powiecie bieruńsko-lędzkim- 2(tabela nr 1).

Nazwa powiatu	Liczba NOP razem	NOP łagodny	NOP poważny
miasto Tychy	24	23	1
powiat pszczyński	14	14	-
powiat mikołowski	4	4	-
powiat bieruńsko-lędzki	2	2	-
Razem	44	43	1

Tabela nr 1. Występowanie NOP w 2025 roku w powiatach objętych nadzorem przez PPIS

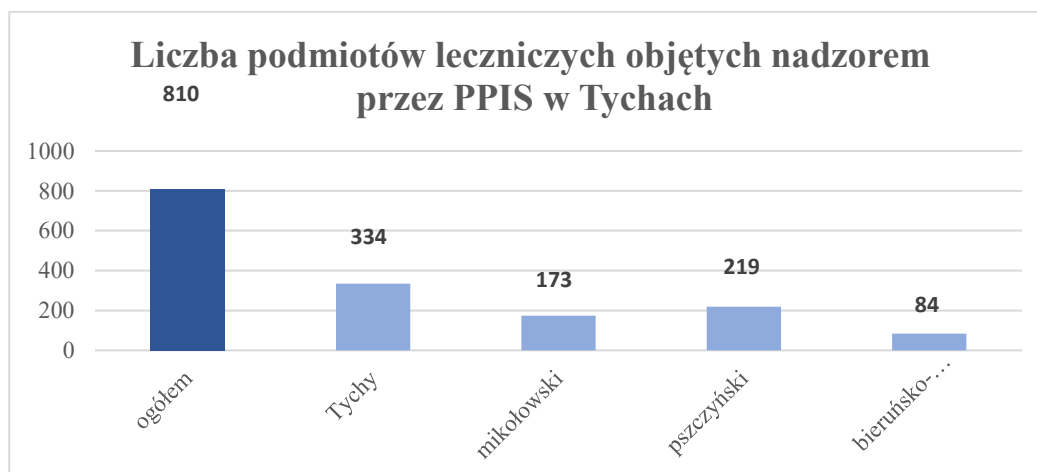
W ramach nadzoru nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych oraz dokumentacją szczepień prowadzono szereg działań, między innymi:

- przeprowadzono kontrole planowane w zakresie realizacji szczepień ochronnych, w tym: kontrole rozwiązań organizacyjnych dotyczących przechowywania preparatów szczepionkowych, nadzoru nad dystrybucją, działań podejmowanych wobec osób wykazanych w „Raporcie o przypadkach niewykonania obowiązkowych szczepień ochronnych”,
- przeprowadzono 14 kontroli ponadplanowych, w tym 1 instruktażową dla nowego punktu szczepień oraz 13 kontroli, których przedmiotem była ocena realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych u osób, które nie ukończyły 19 roku życia, na podstawie weryfikacji kart uodpornienia i elektronicznych kart szczepień. Dane osób zawarte w kartach były weryfikowane w oparciu o deklarację wyboru świadczeniodawcy udzielającego świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz dokumentację medyczną,
- udzielano poradnictwa w zakresie obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych,

- prowadzono nadzór nad poprawnością i terminowością sprawozdawczości z realizacji szczepień ochronnych, w tym racjonalnego gospodarowania preparatami szczepionkowymi, właściwą dokumentacją wykonanych szczepień ochronnych obowiązkowych jak i zalecanych,
- nadzorowano terminową zgłaszalność niepożądanych odczynów poszczepiennych,
- podejmowano i kontynuowano działania w zakresie egzekucji administracyjnej wobec opiekunów prawnych dzieci podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym,
- kontynuowano dystrybucję preparatów szczepionkowych w ramach powszechnego programu szczepień przeciwko HPV,
- kontynuowano dystrybucję preparatów szczepionkowych przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi w ramach szczepień zalecanych dla kobiet ciężarnych.

Ocena podmiotów leczniczych

Sekcja Epidemiologii na dzień 31.12.2025 r. obejmowała nadzorem 810 podmiotów leczniczych, z czego w powiecie bieruńsko-lędzkim 84, co stanowi 10,37 % ogólnej liczby nadzorowanych podmiotów (wykres nr 4). Wśród nadzorowanych podmiotów leczniczych znajdowały się: 2 podmioty realizujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, 42 podmioty realizujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne oraz 40 praktyk zawodowych lekarzy, dentystów i pielęgniarek (tabela nr 2).

Wykres nr 4. Liczba podmiotów leczniczych objętych nadzorem przez PPIS w Tychach

Lp.	Rodzaj obiektów realizujących świadczenia zdrowotne w powiecie bieruńsko-lędzkim w 2025 r. będących pod nadzorem PPIS w Tychach	Ilość
1	stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (szpitale, zakłady rehabilitacji leczniczej, inne)	2
2	ambulatoryjne świadczenia zdrowotne	42
3	praktyki zawodowe (lekarzy, dentystów, pielęgniarek)	40
4	Ogółem	84

Tabela nr 2. Rodzaj obiektów realizujących świadczenia zdrowotne w mieście Tychy w 2025 r. będących pod nadzorem PPIS w Tychach

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 49 kontroli w powiecie bieruńsko-lędzkim w tym: 34 planowe, 15 ponadplanowych, w tym 1 obiektu niebędącego zakładem leczniczym. Kontrole ponadplanowe dotyczyły m.in.:

- oceny realizacji szczepień ochronnych, w tym zgodności wykonywania szczepień ze schematem określonym w przepisach prawa;
- podejrzenia występowania insektów w lokalach mieszkalnych.

W 2025 r. zarejestrowano 1 interwencję, która dotyczyła podejrzenia występowania insektów w lokalach mieszkalnych. Interwencja po przeprowadzeniu kontroli została uznana jako bezzasadna. Laboratoria z terenu podległego nadzorowi PPIS w Tychach zgłaszały biologiczne czynniki chorobotwórcze, które podlegały analizie i rejestracji. W każdym uzasadnionym przypadku wdrażano działania przeciwepidemiczne.

W 2025 r. zarejestrowano ogółem 1036 dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych:

- 124 zgłoszenia dotyczyły mieszkańców powiatu bieruńsko-lędzińskiego, co stanowiło 12% wszystkich zgłoszeń;
- 381 zgłoszeń dotyczyło mieszkańców miasta Tychy, co stanowiło 37% wszystkich zgłoszeń;
- 101 zgłoszeń dotyczyło mieszkańców powiatu mikołowskiego, co stanowiło 10% wszystkich zgłoszeń;
- 186 zgłoszeń dotyczyło mieszkańców powiatu pszczyńskiego, co stanowiło 18% wszystkich zgłoszeń;
- 233 zgłoszenia dotyczyły osób mieszkających poza terenem nadzorowanym przez PPIS w Tychach, co stanowiło 22% wszystkich zgłoszeń;
- 11 zgłoszeń dotyczyło osób, w stosunku do których nie było określonego miejsca zamieszkania, co stanowiło 1% wszystkich zgłoszeń.

W analizowanym okresie największy procent dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych stanowiły: *Klebsiella pneumoniae* (22,49%), *Clostridioides difficile* (20,08%) oraz grypa (11,20%) (tabela nr 3, wykres nr 5).

Biologiczny czynnik chorobotwórczy	Liczba zgłoszeń	% wszystkich zgłoszeń
<i>Clostridioides difficile</i>	208	20,08%
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	233	22,49%
<i>Salmonella</i>	84	8,11%
Grypa	116	11,20%
SARS-CoV-2	68	6,56%
HCV	74	7,14%
<i>Borellia Burgdorferi</i>	53	5,12%
HBV	83	8,01%
<i>Streptococcus</i> grupy A (pyogenes)	2	0,19%
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	48	4,63%
<i>Mycobacterium Tuberculosis</i>	0	0,00%
<i>Haemophilus influenzae</i>	12	1,16%
<i>Clostridium perfringens</i>	11	1,06%
<i>Escherichia coli</i>	12	1,16%
<i>Giardia lamblia</i>	2	0,19%
HAV	6	0,58%
<i>Neisseria meningitidis</i>	2	0,19%
<i>Legionella</i>	1	0,10%
<i>Listeria monocytogenes</i>	3	0,29%
RSV	13	1,25%
<i>Citrobacter freundii</i>	0	0,00%
<i>Enterobacter cloacae</i>	4	0,39%
HIV	0	0,00%
<i>Klebsiella oxytoca</i>	0	0,00%
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	1	0,10%
RAZEM	1036	100 %

Tabela nr 3. Biologiczne czynniki chorobotwórcze zgłoszone w roku 2025 przez laboratoria z terenu podległego nadzorowi

Wykres nr 5. Liczba biologicznych czynników chorobotwórczych zgłoszonych w roku 2025 przez laboratoria z terenu podległego nadzorowi PPIS w Tychach

Wnioski

W roku 2025 wzrosła liczba zgłoszonych chorób zakaźnych o 24,76 % w porównaniu do roku 2024, co było w szczególności spowodowane wzrostem liczby zachorowań na gripę oraz zakażeń wirusem RSV. Sprawowany nadzór w zakresie zapobiegania powstawania i rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych, w tym podejmowane działania przeciwepidemiczne skutecznie przyczyniły się do ograniczenia rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych wśród mieszkańców powiatu bieruńsko-lędzkiego.

W celu ochrony zdrowia publicznego konieczne jest kontynuowanie zadań dotyczących nadzoru nad zakładami leczniczymi z uwzględnieniem stosowanych procedur zapobiegających rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych oraz wzmocnienie działań nad realizacją obowiązkowych szczepień ochronnych i działań prowadzonych wobec osób, u których nie są one zrealizowane z powodów niemedycznych.

2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ

Prawo żywnościowe ma za zadanie zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia i życia ludzi. Żywność, materiały i wyroby do kontaktu z żywnością znajdujące się w obrocie nie mogą być niebezpieczne, co oznacza, że czynniki, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia człowieka w nich nie występują lub występują w dopuszczalnej, bezpiecznej ilości. Zapewnienie bezpiecznej żywności wymaga szeregu działań podejmowanych w sposób skoordynowany i zintegrowany.

W tym celu wdrożono szereg norm prawnych w zakresie kontroli higieny żywności obowiązujących zarówno rolników, producentów, przetwórców i sprzedawców. Wszystkie te przepisy mają zapewnić spełnienie zasady „od pola do stołu”, czyli gwarantować bezpieczeństwo produktów żywnościowych na każdym etapie łańcucha produkcji i dystrybucji. Podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze uzyskują, utrzymują i przedstawiają dowody potwierdzające bezpieczeństwo żywności.

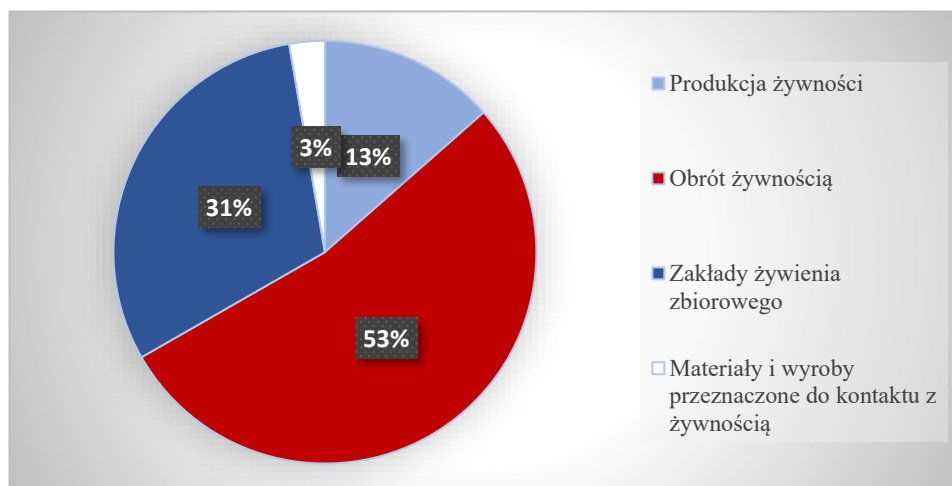
Oferowana w obrocie żywność poza aspektami bezpieczeństwa, powinna także umożliwiać realizację celów żywieniowych. Takie cele to nie tylko zapewnienie energii i składników odżywczych pokrywających

zaopatrzenie organizmu, lecz także wspieranie prozdrowotnego modelu życia, poprzez zapewnienie dostępu do produktów o korzystnym profilu dla zdrowia.

Nadzór nad produkcją i obrotem żywnością, materiałami do kontaktu z żywnością opiera się na dwóch systemach kontroli: zewnętrznej, która jest niezależna od podmiotu, sprawowana przez organy urzędowej kontroli żywności oraz wewnętrznej, prowadzonej w zakładzie, bazującej na Dobrej Praktyce Higienicznej, Dobrej Praktyce Produkcyjnej i zasadach systemu HACCP, realizowanych w celu zapewnienia zgodności produktów z wymogami prawa, właściwymi dla charakteru działalności prowadzonej przez podmioty. W ramach urzędowej kontroli żywności działania kontrolne prowadzone są z częstotliwością przyjętą na dany rok zgodnie z wytycznymi do planowania opracowanymi przez Głównego Inspektora Sanitarnego, w oparciu o analizę stanu higieniczno-sanitarnego zakładów z ubiegłych lat z uwzględnieniem kategorii ryzyka ustalonej na podstawie arkusza oceny zakładów.

Charakterystyka nadzorowanych zakładów na terenie 4 powiatów

W 2025 r. nadzorowano 4573 zakłady usytuowane na terenie 4 powiatów, z czego 638 na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego. Znaczna liczba zakładów zlokalizowana jest na terenach wiejskich i na peryferiach miast. Najliczniejszą grupę stanowią zakłady obrotu żywnością, następnie zakłady żywienia zbiorowego oraz obiekty produkcji żywności, powyższe przedstawia wykres nr 6.

Wykres nr 6. Odsetek zakładów na rynku spożywczym ujętych w rejestrze w 2025 r. wg rodzaju działalności

Na terenie nadzorowanym działają obiekty nowoczesne o wysokim standardzie, spełniające wymagania sanitarno-techniczne. Funkcjonują również zakłady usytuowane w starym budownictwie, co wiąże się z ograniczonymi możliwościami ich modernizacji.

We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 1404 kontrole urzędowe, w tym 16 kontroli w wytwórniach i miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Wydano 65 decyzji administracyjnych, z czego 54 stanowią decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, 1 dotycząca unieruchomienia zakładu, 10 decyzji zmieniających termin wykonania nakazu. Ponadto wydano 294 decyzje związane z zatwierdzeniem zakładów.

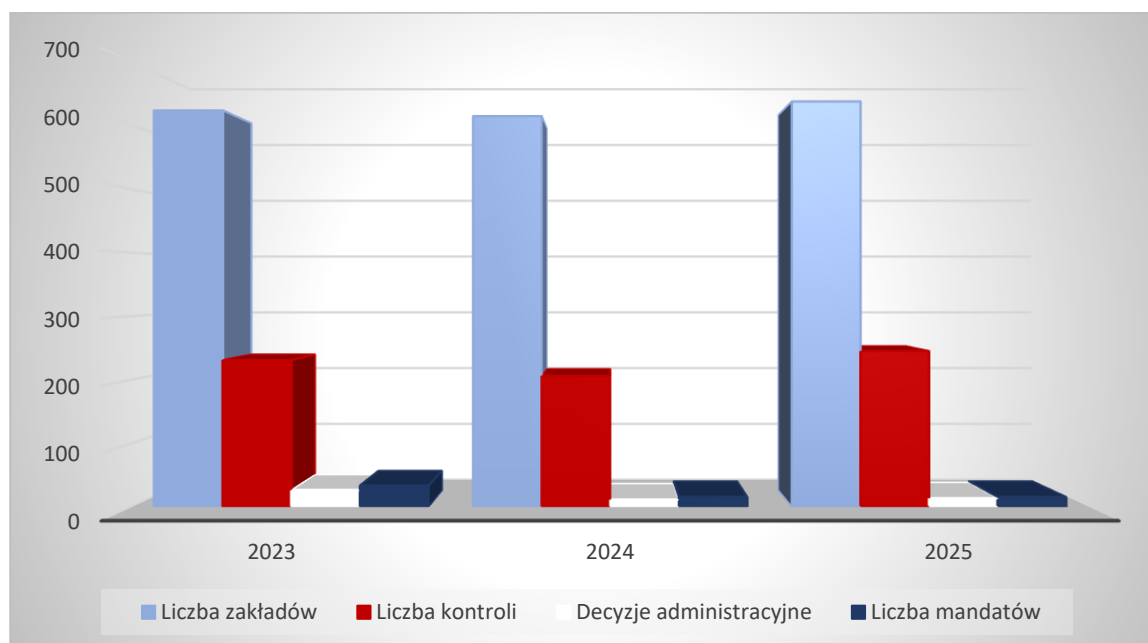
Nałożono 107 mandatów karnych na łączną kwotę 30 300 zł.

W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 617 próbek, w tym 582 próbek żywności, 10 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 25 próbek zmiotków i wytrzępek z koszyków do rozrostu i garowania ciasta.

Ogólna ocena stanu sanitarnego zakładów żywieniowych i żywnościowych na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego

W 2025 r. w ewidencji znajdowało się 638 zakładów. We wszystkich zakładach objętych nadzorem przeprowadzono 245 kontroli urzędowych. Wydano 13 decyzji administracyjnych nakazujących

usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Nałożono 18 mandatów karnych na kwotę 5500 zł (wykres nr 7).

Wykres nr 7. Działania kontrolne i represyjne w latach 2023-2025

Zakłady produkcji żywności

W 2025 r. w ewidencji znajdowało się 107 zakładów, w których przeprowadzono 26 kontroli. Wydano 5 decyzji administracyjnych, nałożono 1 mandat karny na kwotę 200 zł.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości sanitarno-porządkowe i techniczne to m.in.:

- nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny ścian i sufitów w pomieszczeniach produkcyjnych (brudne, zakurzone, zapajęczone, z odpryskami farby i zaciekami),
- zniszczone, skorodowane wnętrza garowni,
- podłoga uszkodzona, nierówna, trudna do utrzymania w czystości,
- sprzęt produkcyjny brudny, oblepiony ciastem, otłuszczony z oprędami.

Rodzaje zakładów produkcji żywności	Liczba zakładów
Wytwórnie lodów	3
Automaty do lodów	1
Wytwórnie tłuszczów roślinnych i mieszanin tłuszczów zwierzęcych	0
Piekarnie	12
Ciastkarnie	13
Przetwórnie owocowo-warzywne i grzybowe	0
Browary, słodownie i rozlewnie piwa	0
Wytwórnie napojów bezalkoholowych	0
Wytwórnie napojów alkoholowych, w tym wytwórnie win	2
Wytwórnie naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródlanych i stołowych	0
Zakłady garmażeryjne	2
Zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego	0
Wytwórnie makaronów	0
Wytwórnie wyrobów cukierniczych	0
Wytwórnie koncentratów spożywczych	0
Wytwórnie octu, majonezu i musztardy	0

Wytwórnice chrupek, chipsów i prażynek	0
Wytwórnice suplementów diety	0
Wytwórnice żywności dla określonych grup	0
Wytwórnice substancji dodatkowych i rozpuszczalników ekstrakcyjnych	0
Wytwórnice aromatów	0
Cukrownie	0
Producenci pierwotni	37
Rolniczy handel detaliczny	0
Dostawcy bezpośredni	0
Producenci pierwotni i rolniczy handel detaliczny	0
Producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni	4
Producenci pierwotni i rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni	1
Producenci kiełków	0
Producenci żywności w warunkach domowych	29
Inne wytwórnice żywności	3
Razem	107

Tabela nr 4. Rodzaje i liczba zakładów produkcji żywności

Zakłady Obrotu Żywnością

W 2025 r. w ewidencji znajdowało się 357 zakładów, w których przeprowadzono 138 kontroli. Wydano 7 decyzji administracyjnych, nałożono 12 mandatów karnych na kwotę 3 800 zł.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości sanitarno-porządkowe i techniczne to m.in.:

- przeterminowane środki spożywcze,
- wydobywający się z urządzenia chłodniczego w sali sprzedaży nieprzyjemny zapach, zastoiny wody przy urządzeniach chłodniczych,
- zalodzone, zabrudzone, zardzewiałe, z resztkami żywności zamrażarki,
- ślady bytowania gryzoni oraz obecność martwych osobników,
- poszerzenie działalności bez złożonego wniosku,
- ściany i sufity w pomieszczeniach zakładu brudne, zakurzone, z odpryskami farby i zaciekami,
- podłoga oraz wyposażenie zakładu uszkodzone, z ubytkami,
- brak porządku i czystości.

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów
Sklepy spożywcze, w tym hipermarkety	206
Kioski	0
Apteki	19
Magazyny hurtowe, w tym hurtownie suplementów diety	14
Obiekty ruchome i tymczasowe	30
Środki transportu	41
Importerzy środków spożywczych	0
Eksporterzy środków spożywczych	0
Inne zakłady/obiekty obrotu żywnością	47
Razem	357

Tabela nr 5. Rodzaje i liczba zakładów obrotu żywnością

Zakłady Żywienia Zbiorowego (żywienie otwarte, mała gastronomia, żywienie zamknięte, zakłady usług cateringowych)

W 2025 r. w ewidencji znajdowały się 164 zakłady, w których przeprowadzono 79 kontroli. Wydano 1 decyzję administracyjną, nałożono 4 mandaty karne na kwotę 1000 zł.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości sanitarno-porządkowe i techniczne to m.in.:

- brudne ściany i sufity w pomieszczeniach zakładu,
- brudna podłoga z resztkami środków spożywczych,
- brudne i skorodowane urządzenia chłodnicze, ze zniszczonymi uszczelkami,
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych,
- przechowywanie środków spożywczych wrażliwych mikrobiologicznie poza urządzeniem chłodniczym,
- zniszczone wyposażenie pomieszczeń produkcyjnych, z widocznymi ubytkami,
- brak prawidłowej odzieży ochronnej oraz nieprawidłowy sposób przechowywania odzieży prywatnej,
- brak bieżącej ciepłej wody w zakładzie.

Rodzaje zakładów żywienia zbiorowego	Liczba zakładów
Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	64
Zakłady małej gastronomii	27
Stołówki pracownicze	7
Bufety przy zakładach pracy	2
Stołówki w domach wczasowych	0
Bloki żywienia w szpitalach	2
Kuchnie niemowlęce	0
Bloki żywienia w sanatoriach i prewentoriach	0
Bloki żywienia w domach opieki społecznej	1
Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka	7
Stołówki szkolne	19
Stołówki w bursach i internatach	0
Stołówki na koloniach/półkoloniach/obozach/zimowiskach	0
Stołówki w przedszkolach	15
Stołówki w domach dziecka i młodzieży	0
Stołówki studenckie	0
Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	0
Inne zakłady żywienia	15
Zakłady usług cateringowych	5
Razem	164

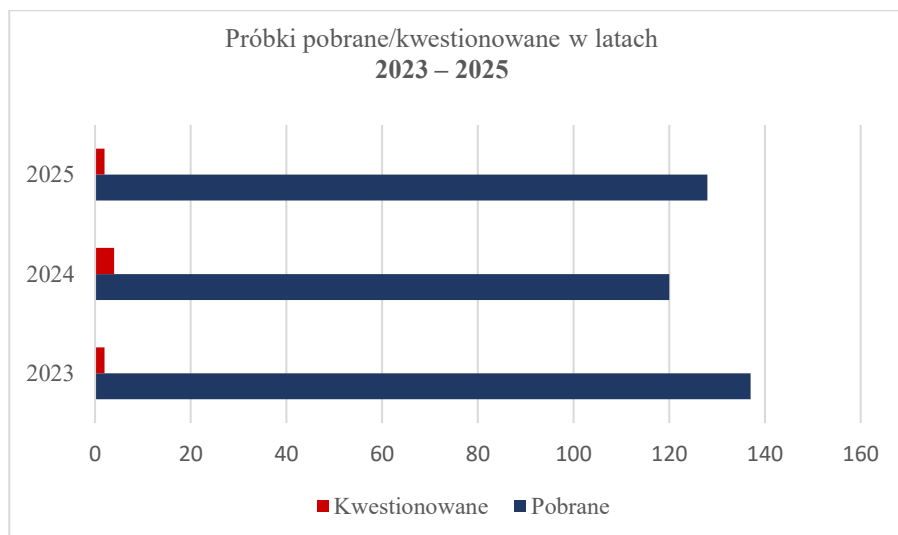
Tabela nr 6. Rodzaje i liczba zakładów żywienia zbiorowego

Zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością

Nadzorem objęto 10 wytwórni i miejsc obrotu materiałami oraz wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Przeprowadzono 2 kontrole: nałożono 1 mandat karny na kwotę 500 zł z uwagi na prowadzenie działalności bez złożonego wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W 2025 r. na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego pobrano do badań laboratoryjnych 128 próbek środków spożywczych, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, z których kwestionowano 2 próbki (wykres nr 8).

Wykres nr 8. Próbki pobrane/kwestionowane w latach 2023-2025

Przyczyny kwestionowania próbek:

- pod względem niewłaściwych cech organoleptycznych: zdyskwalifikowano 1 próbkę z uwagi na posmak zleżałego pieczywa;
- pod względem niewłaściwego znakowania: zdyskwalifikowano 1 próbkę z uwagi na nieoznakowanie alergenu w składzie produktu.

Wnioski i interwencje

Rozpatrzono 18 wniosków i interwencji, w tym 8 zasadnych, 10 bezzasadnych. Przeprowadzono 16 kontroli, w trakcie których nałożono 5 mandatów karnych na kwotę 2200 zł, wydano 4 decyzje administracyjne, w tym 2 decyzje z rygorem natychmiastowej wykonalności, które dotyczyły nieprzyjemnego zapachu z urządzeń chłodniczych oraz obecności i śladów bytowania gryzoni. Ponadto 2 sprawy przekazano do innych organów zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową.

Wnioski i interwencje		
rok	Liczba zgłoszonych wniosków	Liczba mandatów karnych/kwota
2023	6	2/600
2024	4	4/900
2025	18	5/2200

Tabela nr 7. Liczba zgłoszonych wniosków/mandatów karnych/kwota

Wnioski dotyczyły:

- oferowania do sprzedaży środków spożywczych niewłaściwej jakości oraz po upływie terminu przydatności do spożycia,
- obecności martwego owada w gotowym daniu,
- zgłoszenia objawów żołądkowo-jelitowych po spożyciu wędlin,
- nieprzyjemnego zapachu z urządzeń chłodniczych,
- obecności gryzoni oraz śladów ich bytowania,
- braku orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników,
- braku zachowania prawidłowej higieny personelu,
- prowadzenia działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu oraz o wpis do rejestru zakładów,
- prowadzenie działalności w poszerzonym zakresie, niezgodnym z wydaną decyzją o zatwierdzeniu zakładu.

Nadzór nad importem na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego nadzorowanego przez PPIS w Tychach

Import: w związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano 11 kontroli, skontrolowano 13 partii środków spożywczych oraz wydano 13 świadectw jakości zdrowotnej. Do obrotu dopuszczono wszystkie zgłoszone partie.

Łączna kwota odprowadzona do budżetu państwa z tytułu nadzoru nad importem to 606 zł.

Powiadomienia typu RASFF na terenie 4 powiatów nadzorowanych przez PPIS w Tychach

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) to system przekazywania informacji między urzędami ds. kontroli żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W przypadku zidentyfikowania jakiegokolwiek zagrożenia zdrowia konsumentów umożliwia on sprawne i szybkie przekazywanie informacji, które są oceniane i jeżeli istnieje zagrożenie zdrowia konsumentów podejmowane są działania określone procedurami.

W 2025 roku otrzymano 101 powiadomień: alarmowych, informacyjnych, o niezgodności oraz typu news w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych RASFF.

Przyczynami, dla których dany produkt został zgłoszony do systemu RASFF były m.in.:

- obecność parametrów mikrobiologicznych w następujących produktach: suplementy diety, mięso drobiowe, herbatki ziołowe, suszona bazylia, woda źródlana, kabanosy, preparaty do początkowego żywienia niemowląt;
- pozostałości leku weterynaryjnego w mięsie wieprzowym;
- obecność środków owadobójczych w przyprawie;
- obecność składników alergennych w wyrobach cukierniczych i ciastkarskich, przyprawach w proszku, chrupkach kukurydzianych;
- zawartość niedozwolonych barwników w kandyzowanych owocach;
- zawartość niedozwolonych substancji oraz składnika nowej żywności, w suplementach diety, herbacie;
- przekroczenie migracji związków chemicznych z wyrobów do kontaktu z żywnością;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu mikotoksyn w rodzynekach, mące, orzechach, płatkach kukurydzianych;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w sproszkowanym jarmużu;
- przekroczenie najwyższych dopuszczalnych poziomów sumy alkaloidów w produktach żywnościowych tj.: przyprawy, herbaty ziołowe, pyłek kwiatowy;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu metali ciężkich w suplementach diety, mięsie drobiowym, przetworach warzywnych, konserwach owocowych;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu cyjanów w lnieniu złotym ziarno;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów w herbacie, przetworach owocowych, mrożonych owocach, przyprawach, warzywach, owocach;
- obecność pleśni w orzechach;
- obecność ciała obcego w wyrobach czekoladowych, mieszance do zup i sosów oraz konserwach rybnych;
- brak informacji dotyczącej napromieniania w suplementach diety;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu substancji dodatkowych w wyrobach ciastkarskich, sosach;
- przekroczenie zawartości zanieczyszczeń chemicznych w chipsach;
- wtórna fermentacja w napojach alkoholowych;
- bombaż opakowań środków spożywczych;

- nieprawidłowe cechy organoleptyczne rodzynek.

Ponadto w związku z pobranymi do badań laboratoryjnych próbkami, w których stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A w rodzynekach sułtańskich, przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu amin aromatycznych w łyżce z tworzywa sztucznego do podawania dań oraz stwierdzenie obecności bakterii *Salmonella Infantis* w mięsie z uda z kurczaka oraz sznycłach z fileta z piersi kurczaka, dokonano 5 zgłoszeń do systemu RASFF na przestrzeni roku, które były zaklasyfikowane jako powiadomienia informacyjne(2), powiadomienie alarmowe(1), powiadomienie informacyjne w celu zwrócenia uwagi(2).

Kategorie produktów	Powiadomienie alarmowe	Powiadomienie informacyjne	Powiadomienie typu NEWS	Powiadomienie o niezgodności	Powiadomienie o fałszowaniu
Mięso i przetwory mięsne	3	12	0	1	0
Przetwory zbożowo - mączne	1	5	0	0	0
Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	1	4	0	0	0
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	3	3	0	1	0
Suplementy diety	1	14		2	0
Inne (herbaty, przyprawy, warzywa, przetwory i produkty owocowe i warzywne, grzyby, orzechy, napoje alkoholowe, wody, przetwory rybne, ziarna roślin oleistych, substancje dodatkowe, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia)	11	33	1	5	0
RAZEM	20	71	1	9	0

Tabela nr 8. Kategorie produktów

Akcje i działania dodatkowe

1) Jednostki systemu oświaty

W roku 2025 przeprowadzono 13 kontroli w stołówkach i wydawalniach szkolnych oraz 11 kontroli w stołówkach i wydawalniach przedszkolnych.

W związku ze spełnieniem wymagań zawartych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. (Dz. U.2016 poz. 1154) w sprawie grupy środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom, młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach, przeprowadzono 15 kontroli (3 w placówkach szkolnych, 12 w placówkach przedszkolnych), w tym 5 jadłospisów dekadowych z placówek przedszkolnych oceniono również z zastosowaniem kalkulatora dietetycznego Aliant. Wykonano 15 ocen teoretycznych jadłospisu dekadowego z zastosowaniem listy wspomagającej (3 w placówce szkolnej i 12 w placówce przedszkolnej).

2) Nadzór nad żywnością prozdrowotną (suplementy diety, nowa żywność, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, środki spożywcze wzbogacane witaminami i składnikami mineralnymi)

W 2025 roku w związku z prowadzonym nadzorem nad żywnością prozdrowotną przeprowadzono 1 kontrolę podmiotu wprowadzającego do obrotu suplementy diety, była to kontrola strony internetowej. Nie wydano decyzji administracyjnych. Nie nałożono mandatów karnych.

3) Akcja „Mklik Próchniczek”

W ramach kontynuowania akcji wytypowano 1 zakład, w którym przeprowadzono kontrolę, w trakcie której pobrano 2 próbki zmiotków oraz wytrzępków do badań laboratoryjnych. W badanych próbkach nie stwierdzono obecności szkodników zbożowo-mącznych.

4) Ocena sposobu żywienia, w tym żywienie w szpitalach

Oceną sposobu żywienia objęto 30 zakładów żywienia zbiorowego (10 przedszkoli, 12 szkół podstawowych, 7 żłobków, 1 szpital) z kuchnią własną lub z posiłkami dostarczanych przez firmy cateringowe. Teoretycznie z wykorzystaniem listy wspomagającej ocenę żywienia, przeanalizowano 20 próbek zestawień dekadowych, w tym w 4 żłobkach, w 5 przedszkolach i 1 szpitalu z dodatkowym zastosowaniem kalkulatora dietetycznego Aliant. Ponadto w 1 żłobku i 1 szpitalu pobrano do badań laboratoryjnych posiłek obiadowy, dla którego przeprowadzono również analizę z zastosowaniem kalkulatora dietetycznego Aliant.

W analizowanych jadłospisach dekadowych najczęstsze nieprawidłowości polegały na:

- braku lub zbyt małych porcjach produktów mlecznych i jego przetworów;
- odpowiedniej ilości porcji ryb oraz porcji produktu warzywo/owoc, który powinien być podany przy każdym posiłku.

Analizując sposób żywienia dzieci w wieku do lat 3, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- podawanie zbyt małych porcji warzyw/owoców lub całkowity brak produktów z tej grupy w posiłkach w 2 placówkach;
- niezapewnienie odpowiednich porcji ryb w 4 placówkach;
- za małą ilość porcji produktów z grupy mleko i przetwory mleczne w 4 placówkach;
- podawanie produktów wysokoprzetworzonych (np. sera topionego) w 2 placówkach.

Dla jadłospisów dekadowych z placówek żłobkowych ocenianych z zastosowaniem kalkulatora dietetycznego Aliant:

- niewłaściwe zbilansowanie posiłków pod względem doboru produktów z niektórych grup środków spożywczych oraz wartości odżywczej (w szczególności zbyt dużej ilości białka) w 4 przypadkach;
- niezapewnienie średniego zapotrzebowania na wapń w 4 przypadku;
- za wysoki udział soli i sodu w stosunku do zalecanych norm w 4 placówkach;
- porównując wynik oceny laboratoryjnej i teoretycznej posiłku obiadowego pobranego do badań stwierdzono: procentowy udział energii pochodzącej z białka w obydwu ocenach był za wysoki, dodatkowo analiza laboratoryjna wykazała o 389% wyższą zawartość soli w posiłku w stosunku do wartości wyznaczonej teoretycznie.

Analizując sposób żywienia dzieci i młodzieży stwierdzono nieprawidłowości:

- mniejsze od zalecanego wykorzystanie produktów z grupy mleko i przetwory mleczne w 4 placówkach przedszkolnych;
- niezastosowanie się do obowiązku podawania w dekadzie dwóch porcji ryby w 4 placówkach przedszkolnych i 1 placówce szkolnej;
- w 3 placówkach przedszkolnych podawanie zbyt małej ilości warzyw i owoców zarówno uwagi na wielkość porcji jak również całkowite pominięcie ich w serwowanych posiłkach.

Dla jadłospisów dekadowych z placówek przedszkolnych ocenianych z zastosowaniem kalkulatora dietetycznego Aliant:

- niewłaściwe zbilansowanie posiłków pod względem doboru produktów z niektórych grup środków spożywczych oraz wartości odżywczej (w szczególności zbyt dużej ilości białka w 5 przypadkach oraz nieprawidłowej ilości tłuszczu w 1 przypadku);
- niezapewnienie średniego zapotrzebowania na wapń w 5 przypadkach, żelazo w 3 przypadkach.

Analizując przekazane do oceny teoretycznej jadłospisy dekadowe ww. placówek, w przekazanych dyrektorom placówek zaleceniach zwrócono uwagę na konieczność podnoszenia kwalifikacji personelu odpowiedzialnego za planowanie żywienia. Wskazano również ścieżki dostępu

do materiałów edukacyjnych dla personelu. W odpowiedzi uzyskano informacje, dotyczące podjętych działań naprawczych.

Analizując sposób żywienia pacjentów w szpitalu stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- niedobór wapnia i witaminy D w planowanych posiłkach;
- przekroczenie podaży sodu;
- małe wykorzystanie produktów z grupy mleko i przetwory mleczne;
- brak w jednym tygodniu dekady roślin strączkowych;
- zbyt duży udział w żywieniu tłustych lub wysokoprzetworzonych produktów: salami, żeberka, parówki, boczek, pasztet, ser topiony;
- brak pełnowartościowego białka w jednym głównym posiłku;
- podawanie zbyt małej ilości warzyw i owoców;
- porównując wynik oceny laboratoryjnej i teoretycznej posiłku obiadowego pobranego do zadań stwierdzono: ponad dwukrotną różnicę wartości kalorycznej posiłku ocenionego teoretycznie w stosunku do oceny laboratoryjnej (obydwa wyniki są niezgodne z normami), o 430% wyższą zawartość soli w posiłku obiadowym ocenionym laboratoryjnie w stosunku do wyliczenia teoretycznego.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano następujące zalecenia:

- urozmaicenie podawanych posiłków;
- podanie w każdym tygodniu dekady porcji ryby;
- zastosowanie w żywieniu roślin strączkowych;
- realizacja zapotrzebowania na energię dla pacjenta w diecie podstawowej zgodnie z normami;
- zapewnienie średniego zapotrzebowania na żelazo, magnez oraz witaminy: C, A, E oraz witamin z grupy B.

Analizując przekazany do oceny teoretycznej jadłospis dekadowy z placówki szpitalnej, z zastosowaniem kalkulatora dietetycznego Aliant, przekazano dyrektorowi placówki zalecenia dotyczące poprawy żywienia. W odpowiedzi uzyskano informacje, dotyczące podjętych działań naprawczych.

5) Akcja lato

W związku z akcją przeprowadzono 2 kontrole w zakładach żywienia zbiorowego otwartego w obiektach małej gastronomii, zlokalizowanych przy trasach turystycznych. Nałożono jeden mandat karny na kwotę 300 zł.

Stwierdzone uchybienia sanitarno-porządkowe to:

- przechowywanie środków spożywczych niezgodnie z zaleceniami producenta;
- wykorzystywanie pomieszczeń oraz stanowisk pracy niezgodnie z ich przeznaczeniem;
- brak segregacji środków spożywczych w urządzeniach chłodniczych tj. przechowywanie wyrobów gotowych przeznaczonych do spożycia wraz z brudnymi warzywami.

Ponadto w okresie wzmożonego ruchu turystycznego przeprowadzono 2 kontrole w związku z oceną warunków przechowywania wód butelkowanych oraz dokonano oceny znakowania 3 naturalnych wód mineralnych pod kątem zgodności z przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie naturalnych wód mineralnych, wód źródlanych i wód stołowych. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

6) Nadzór nad jakością tłuszczów stosowanych do smażenia

W związku z planem poboru próbek do badań żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu tłuszczów przeznaczonych do smażenia pod kątem zawartości związków polarnych przeprowadzono w powiecie bieruńsko-lędzińskim 1 kontrolę w ciastkarni. W trakcie kontroli przeprowadzono badanie za pomocą specjalistycznego sprzętu. Wynik badania wykazał akceptowalną jakość tłuszczu.

7) Foremki 3D

W 2025 r. na terenie działania PPIS w Tychach zmonitorowano strony internetowe pod kątem produkcji (druk metodą 3D) i oferowania do sprzedaży wyrobów do kontaktu z żywnością. W wyniku przeprowadzonych działań stwierdzono w 1 przypadku oferowanie do sprzedaży za pośrednictwem strony internetowej foremek i wykrawaczy do ciast i ciasteczek produkowanych w warunkach domowych na drukarkach 3D, bez złożonego wniosku o wpis zakładu do rejestru zakładów podlegających PPIS w Tychach oraz nieposiadających potwierdzenia bezpieczeństwa zdrowotnego dla materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. W związku z ww. nieprawidłowościami podmiot odpowiedzialny został ukarany mandatem karnym w wysokości 500 zł. Strona zakończyła prowadzenie działalności w powyższym zakresie.

8) Bezpieczne lody i gastronomia

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Tychach w 2025 roku na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego przeprowadzili akcję własną pod nazwą „Bezpieczne lody i gastronomia” w okresie od 1 maja do 31 sierpnia, której celem była ocena stanu sanitarno-porządkowego automatów do lodów, wytwórni lodów oraz punktów gastronomicznych, w tym ruchomych i tymczasowych.

W ramach nadzoru sanitarnego przeprowadzono 12 kontroli sanitarnych, w tym: 1 w wytwórni lodów, 1 automatu do lodów, 2 w obiektach ruchomych i tymczasowych, 3 w punktach gastronomicznych oraz 5 w zakładach małej gastronomii. W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości sanitarno-porządkowych nałożono 2 mandaty karne na kwotę 500 zł.

9) Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

- Udzielano sobie wzajemnej pomocy merytorycznej z zakresu obowiązujących przepisów prawnych oraz udostępniano niezbędne w wykonywanej pracy akty prawne/procedury/instrukcje.
- Przekazywano informacje dotyczące naruszeń w zakładach nadzorowanych zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową.
- Wzajemnie przekazywano informacje o wynikach badań środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz listy zakładów, które oprócz środków spożywczych produkują również materiał paszowy dla zwierząt.

Wnioski

Stan higieniczno-sanitarny ogółu zakładów pozostających pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2025 r. na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego nie uległ istotnej zmianie. Nie odnotowano również znaczących incydentów dotyczących żywności.

Pojawiające się zagrożenia w obszarze bezpieczeństwa żywności wymagają nieustannego przestrzegania istniejących Procedur Dobrej Praktyki Higienicznej i Dobrej Praktyki Produkcyjnej oraz systemu HACCP, jak również wzmożenia kontroli wewnętrznej w zakładach przez wszystkich przedsiębiorców uczestniczących w łańcuchu żywnościowym oraz wzmożonych działań organów urzędowej kontroli żywności.

Państwowa Inspekcja Sanitarna stale podejmuje działania mające na celu realizację założeń przez prawo żywnościowe standardów, które mają na względzie zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i zdrowia konsumentów.

3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO

W dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego, w zakresie sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska działania polegały na kontroli przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w szczególności dotyczące:

- utrzymania należytego stanu higienicznego nieruchomości, zakładów pracy, instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz zbiorowego transportu publicznego, a także ochrona zdrowia ludzi przed szkodliwym działaniem sztucznego promieniowania ultrafioletowego w solariach;
- przygotowania dokumentacji w ramach prowadzonych postępowań administracyjnych egzekwujących poprawę stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów;
- wydawania pozwoleń na ekshumację i kontrola przeprowadzania ekshumacji, wydawania pozwoleń na wniosek właściwego starosty w związku ze sprowadzeniem zwłok z obcego państwa, kontroli i wydawanie opinii dla środków transportu do przewozu zwłok i szczątków;
- przyjmowania i rozpatrywania wniosków w ramach posiadanych kompetencji;
- opiniowania projektów regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie poszczególnych gmin, projektów uchwał w zakresie częstotliwości odbierania odpadów komunalnych.

Pod nadzorem sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska w 2025 r. w powiecie bieruńsko-lędzińskim znajdowało się łącznie 246 obiektów, w tym 39 obiektów służby zdrowia.

W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych przeprowadzono na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego 92 kontrole sanitarne.

Wydano 48 decyzji administracyjnych tj.: 2 decyzje nakazujące usunięcie uchybień dotyczących stwierdzenia obecności bakterii *Legionella* w ciepłej wodzie; 3 decyzje dotyczące zbiorczej, rocznej oceny wody na pływalni; 5 decyzji zatwierdzających system jakości w obszarze prowadzonych badań wody wykonywanych przez laboratorium; 30 decyzji płatniczych na kwotę 8 027,00 zł. Ponadto wydano 6 decyzji zezwalających na ekshumację, 3 postanowienia w sprawie sprowadzenia zwłok/urny z zagranicy oraz 4 opinie sanitarne na organizację imprez masowych.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą

W zakresie działań sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska skontrolowano 10 obiektów, w których udzielane są ambulatoryjne świadczenia zdrowotne oraz 2 obiekty, w których udzielane są stacjonarne świadczenia zdrowotne. Zakres kontroli dotyczył oceny bieżącego stanu sanitarnego i technicznego pomieszczeń oraz oceny procedur zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdza się wystarczające zaopatrzenie w sprzęt jednorazowego użycia i środki ochrony indywidualnej dla pracowników. Rodzaj preparatów myjących i dezynfekujących dostosowany do powierzchni, w ilościach wystarczających. Proces sterylizacji narzędzi wielorazowego użycia odbywa się w podmiotach leczniczych lub zlecany jest firmom zewnętrznym. Gospodarka odpadami medycznymi i komunalnymi prowadzona była prawidłowo. Odpady odbierane były przez specjalistyczne firmy posiadające zezwolenia na ich odbiór i transport do zakładów utylizacji.

Baseny kąpielowe- w ewidencji 4 baseny, skontrolowano 4, przeprowadzono 5 kontroli.

Kryta pływalnia w Łędzinach, 2 baseny przy szkołach podstawowych w Bieruniu oraz 1 basen sezonowy.

Kontrole zostały przeprowadzone w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarno-higienicznego oraz realizacji obowiązków informowania o jakości wody osób korzystających z obiektu.

W obiektach:

- prowadzone są systematycznie dokumentowane zapisy pomiarów parametrów wody;
- zarządzający, w przypadku wystąpienia przekroczeń w badaniach jakości wody, niezwłocznie informują PPIS w Tychach o rodzaju podjętych działań naprawczych;
- w widocznym miejscu umieszczone są informacje dot. jakości wody przeznaczonej do kąpieli.

Basen w Bieruniu przy ul. Kadłubowej- przeprowadzona została 1 kontrola w zakresie realizacji obowiązku informowania korzystających z basenu o jakości wody na pływalni. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

Basen przy Szkole Podstawowej nr 3 w Bieruniu ul. Węglowa 11- kontrola w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego basenu nie wykazała nieprawidłowości. Zapewniony jest odpowiedni asortyment środków myjących i dezynfekcyjnych. W toaletach przy umywalkach dostępne są środki higieniczne i pojemniki na odpady. Ponadto realizowany jest obowiązek informowania korzystających z basenu o jakości wody na pływalni.

Kryta pływalnia w Łędzinach przy ul. Łędzińskiej- przeprowadzono 1 kontrolę, która dotyczyła oceny jakości wody na pływalni prowadzonej przez zarządzającego realizującego obowiązek informowania o jakości wody.

Basen sezonowy w Łędzinach przy ul. Stadionowej- przeprowadzono 2 kontrole, z czego jedna dotyczyła oceny bieżącego stanu sanitarnego. Obiekt posiada automatyczną stację uzdatniania i filtracji wody. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości. Obiekt był dobrze przygotowany do sezonu letniego. Druga kontrola opisana w interwencji.

Hotele, inne obiekty świadczące usługi hotelarskie- w ewidencji 7 obiektów w tym 3 hotele, skontrolowano 2 obiekty, przeprowadzono 4 kontrole.

Kontrolą objęto następujące obiekty:

Hotel Pinocy w Łędzinach- przeprowadzono kontrolę w ramach oceny bieżącego stanu sanitarnego. Obiekt utrzymany w należyтым stanie sanitarnym. Zapewniony zapas czystej pościeli i środków myjąco-dezynfekcyjnych. Obiekt wyposażony jest w dźwig osobowy.

W jednym z hoteli przeprowadzono kontrolę w zakresie pobierania próbek wody na obecność bakterii *Legionella Sp.* W obiekcie stwierdzono występowanie bakterii w instalacji wody ciepłej. W związku z przekroczeniami wydano decyzję administracyjną nakazującą wyeliminowanie bakterii z rodzaju *Legionella Sp.* w wodzie ciepłej. Właściciel przeprowadził działania naprawcze polegające na przegrzewaniu i dezynfekcji sieci wodociągowej. Ponowne badania wody ciepłej w kierunku *Legionella Sp.* potwierdziły skuteczność podjętych działań. Decyzja została wykonana.

W grupie inne obiekty hotelarskie- w ewidencji 4 obiekty, skontrolowano 3, przeprowadzono 3 kontrole.

Baza agroturystyczna w Chełmie Śląskim- przeprowadzono 1 kontrolę, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pola biwakowe- w ewidencji znajduje się 1 pole biwakowe w Chełmie Śląskim, przeprowadzono 1 kontrolę.

Jest to obiekt zasługujący na wyróżnienie ze względu na szeroką możliwość wypoczynku w otoczeniu przyrody. W sezonie uruchamiana jest kuchnia polowa wyposażona w piec elektrycznym oraz zlew z bieżącą ciepłą i zimną wodą. Osoby przebywające na terenie ośrodka mają możliwość skorzystania z toalet i natrysków. Na terenie pola znajduje się WC chemiczne, przeznaczone do zrzuću nieczystości z kamperów do kanalizacji sanitarnej. Zauważa się szczególną dbałość właściciela o estetykę terenów zielonych. Obiekt jest przystosowany do osób z niepełnosprawnościami. Goście mogą również korzystać z bazy noclegowej obejmującej sześć pokoi, zlokalizowanej na terenie pola biwakowego.

Parkingi przy trasach turystycznych- w ewidencji 1 parking, przeprowadzono 1 kontrolę. Kontrolą objęto trasę turystyczną przy stacji paliw zlokalizowanej w Łędzinach przy drodze krajowej DK-1 (Tychy–Częstochowa). Kontrola dotyczyła oceny bieżącego stanu sanitarnego. Przy punktach wodnych zapewniony dopływ bieżącej ciepłej i zimnej wody. Urządzenia sanitarne były sprawne, myte i dezynfekowane. Prowadzona była segregacja odpadów komunalnych. Tereny zielone przy parkingu były zadbane, w okresie letnim urządzany jest ogródek letni z ławami drewnianymi i parasolami.

Zakłady fryzjerskie, fryzjersko-kosmetyczne, kosmetyczne i odnowy biologicznej, tatuażu- w ewidencji 104 obiekty, skontrolowano 39 obiektów, przeprowadzono 39 kontroli.

Zakłady fryzjerskie- 44, skontrolowano 17, przeprowadzono 17 kontroli.

Zakłady kosmetyczne- 39, skontrolowano 15, przeprowadzono 15 kontroli.

Zakłady odnowy biologicznej- w ewidencji 8, brak kontroli.

Zakłady fryzjersko-kosmetyczne- 13, skontrolowano 7, przeprowadzono 7 kontroli.

We wszystkich skontrolowanych obiektach podczas obsługi klienta używano czystych narzędzi i przyborów fryzjerskich, zdezynfekowanych środkami o szerokim spektrum działania. Zapewniono odpowiedni zapas czystych ręczników jednorazowego i wielorazowego użytku, przechowywanych w higienicznych warunkach. Ręczniki wielorazowego użytku prane były poza zakładem. Właściciele zakładów posiadali podpisane umowy na odbiór odpadów.

Zakłady kosmetyczne należą do obiektów, w których podczas świadczenia usług może dojść do naruszenia ciągłości tkanki, w związku z czym zachodzi konieczność używania wyłącznie sterylnych narzędzi i materiałów jednorazowego użytku. Większość salonów kosmetycznych posiada w gabinetach autoklawy, w których prowadzona jest sterylizacja narzędzi. W obiektach prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. Odpady niebezpieczne, powstające w trakcie świadczenia usług, usuwane są do pojemników jednorazowego użycia, odbierane przez specjalistyczne firmy zgodnie z podpisaną umową.

Domy pomocy społecznej- w ewidencji 6 obiektów, skontrolowano 2, przeprowadzono 3 kontrole.

Kontrolą objęto dwa obiekty, które zapewniają całodobową opiekę osobom starszym, schorowanym oraz z niepełnosprawnościami. Pozostałe 4 obiekty ujęte w ewidencji funkcjonują jako placówki dzienne. W jednym z obiektów przeprowadzono dwie kontrole.

W zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego- dom opieki przeznaczony jest dla 15 osób, w 9 pokojach mieszkalnych. Pokoje zlokalizowane na parterze i na pierwszym piętrze. Obiekt wyposażony w dźwig osobowy. Pensjonariusze mają możliwość korzystania ze świetlic i ogrodu. Pranie bielizny odbywa się w pomieszczeniu pomocniczym do tego celu. Gospodarka odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi prowadzona była prawidłowo. Odpady niebezpieczne zbierane do sztywnych pojemników koloru czerwonego odbierane są przez specjalistyczną firmę.

Druga kontrola, w ramach prowadzonych działań kontrolnych, w zakresie pobierania próbek wody na obecność bakterii *Legionella Sp.* Wyniki badań wykazały obecność ww. bakterii w instalacji wody ciepłej. W związku z przekroczeniami wydano decyzję administracyjną nakazującą wyeliminowanie bakterii. Właściciel obiektu przeprowadził działania naprawcze polegające na przegrzewaniu i dezynfekcji sieci wodociągowej. Ponowne badania wody ciepłej w kierunku *Legionella Sp.* potwierdziły skuteczność podjętych działań.

Drugi dom opieki przeznaczony jest dla 27 pensjonariuszy, posiada 15 pokoi. Placówka przeznaczona jest wyłącznie dla kobiet. Część pokoi posiada własne łazienki, pozostałe łazienki dostępne są z korytarza. Obiekt położony jest wśród terenów zielonych i ogrodu. Zapewniona jest opieka pielęgniarska i medyczna. Pranie bielizny pościelowej odbywa się w pralni zewnętrznej, zgodnie z zawartą umową. Właścicielka posiada podpisaną umowę na odbiór odpadów niebezpiecznych.

Cmentarze- w ewidencji 9 obiektów, skontrolowano 2, przeprowadzono 2 kontrole.

Skontrolowane cmentarze są w całości ogrodzone, alejki na ich terenie w większości utwardzone. Administratorzy dbają o utrzymanie bieżącej czystości. Każdy cmentarz posiada co najmniej jeden punkt wodny zasilany wodą z sieci wodociągowej. Wydzielone są miejsca składowania odpadów, wyposażone w kontenery. Prowadzona jest segregacja odpadów.

Zakłady pogrzebowe- w ewidencji 4, skontrolowano 4 obiekty, przeprowadzono 4 kontrole.

Zakłady pogrzebowe kontrolowane były w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego. Stwierdzono, że na terenie zakładów dostępne są środki dezynfekcyjne o szerokim spektrum działania oraz odzież ochronna. Właściciele zakładów posiadali podpisane umowy ze specjalistycznymi firmami na odbiór

odpadów niebezpiecznych. Przeprowadzono kontrole 5 środków transportu przeznaczonych do przewozu zwłok i szczątków ludzkich- wszystkie spełniały wymogi obowiązujących przepisów prawa.

Domy przedpogrzebowe- w ewidencji 3, skontrolowano 2, przeprowadzono 2 kontrole. Skontrolowane obiekty utrzymane były w należytym stanie sanitarno-porządkowym. Wyposażone są w lodówki do przechowywania zwłok, dla pracowników zapewnione są pomieszczenia socjalne tj. natryski, ustępy, szatnia. Dla uczestniczących w ceremonii pogrzebowej dostępne toalety.

Tereny rekreacyjne- w ewidencji 1 obiekt, przeprowadzono 1 kontrolę. Kąpielisko Łysina jest terenem ogólnodostępnym, przeznaczonym na cele rekreacyjno-wypoczynkowe oraz do sportowego połowu ryb przez członków PZW. Sezon kąpieliskowy trwał od 28 czerwca do 31 sierpnia 2025 r. Obiekt, jak co roku, był przygotowywany do sezonu poprzez wykonanie drobnych napraw oraz czyszczenie piasku na plaży. W trakcie sezonu zapewniona była opieka ratowników. Do ich dyspozycji pozostawał budynek kontenerowy wyposażony w apteczkę pierwszej pomocy. Przy kąpielisku funkcjonują: plac zabaw z piaskownicą, siłownia plenerowa i punkty gastronomiczne. Wydzielono miejsce do przechowywania zapasu środków higieny oraz preparatów do dezynfekcji toalet. Na terenie kąpieliska dostępne były również dwie toalety przenośne typu TOI-TOI. Utrzymaniem czystości budynku kontenerowego dla ratowników i toalet zajmują się pracownicy BOSiR. Na całym terenie kąpieliska umieszczono pojemniki na odpady wyłożone workami foliowymi. Stan obiektu oceniono jako dobry.

Apteki- w ewidencji 27, nie przeprowadzono kontroli.

Obiekty kulturalno-rozrywkowe- w ewidencji 4, nie przeprowadzono kontroli.

Pralnie- w ewidencji 1 obiekt, nie przeprowadzono kontroli.

Sklepy odzieży używanej- w ewidencji 2 obiekty, nie przeprowadzono kontroli.

Targowiska- w ewidencji 1 obiekt, nie przeprowadzono kontroli.

Ośrodek interwencji kryzysowej- w ewidencji 1 obiekt, nie przeprowadzono kontroli.

Punkty apteczne- w ewidencji 1 obiekt, nie przeprowadzono kontroli.

Interwencje wpływające do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach

W 2025 r. wpłynęło 6 interwencji.

1. Bieruń ul. Oświęcimska- interwencja dotycząca uciążliwości spowodowanych hałasem klimatyzatorów znajdujących się na dachu zakładu produkcyjnego. Przeprowadzono kontrolę sanitarną przed dokonaniem ewentualnych pomiarów hałasu. Następnie zlecono przeprowadzenie nocnych pomiarów hałasu Śląskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu. Nocne pomiary hałasu, wykonane przez przedstawicieli Działu Laboratoryjnego Oddziału Badań Radiacyjnych i Środowiska Pracy Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach, nie wykazały przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku w pomieszczeniach przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Interwencja bezzasadna.
2. Łędziny ul. Pokoju- interwencja na zagrzybienie oraz pojawiające się insekty i gryzonie (pluskwy i myszy) w lokalu mieszkalnym i pomieszczeniach piwnicznych. Upoważnieni przedstawiciele PPIS w Tychach przy współudziale przedstawicieli Urzędu Miasta w Łędzinach przeprowadzili kontrolę w mieszkaniu oraz w piwnicy. Potwierdzono wystąpienie szarego i ciemnego nalotu na ścianach. W zakresie dotyczącym zawilgocenia i występowania szarego nalotu sprawę przekazano do Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Bieruniu. W mieszkaniu

nie stwierdzono obecności gryzoni i insektów. W udostępnionej przez przedstawicieli Urzędu Miasta w Łędzinach piwnicy również nie stwierdzono śladów bytowania gryzoni. Interwencja zasadna w części dot. zagrzybienia.

3. Łędziny ul. Łędzińska– interwencja dotycząca uciążliwości powodowanych przez lokatora, który wg skarżących żyje w skrajnie niehigienicznych warunkach, na zewnątrz mieszkania wydobywa się nieprzyjemny zapach, nadużywa alkoholu i w sposób rażący łamie normy współżycia społecznego tj. załatwianie potrzeb fizjologicznych z balkonu. Przeprowadzono kontrolę sanitarną z przedstawicielami administratora Z.U.H. Honorata, Policji i Straży Miejskiej w Łędzinach. Potwierdzono zasadność interwencji. Zobowiązano właściciela mieszkania do uprzątnięcia go, przekazano sprawę do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łędzinach. Interwencja zasadna.
4. Bieruń ul. Homera- interwencja dotycząca bytowania szczurów oraz zagrożenia sanitarno-epidemiologicznego powodowanego przez sąsiada w budynku. Przeprowadzono kontrolę sanitarną w obecności osoby skarżącej oraz przedstawicieli administratora budynku tj. Urzędu Miasta w Bieruniu i Wspólnoty Mieszkaniowej. W dniu kontroli przy drzwiach sąsiada nie był wyczuwalny żaden nieprzyjemny zapach. Klatka schodowa budynku była utrzymana w czystości, nie stwierdzono gryzoni ani śladów ich bytowania. Urząd Miasta w Bieruniu zalecił przeprowadzenie zabiegu deratyzacji w studzienkach kanalizacyjnych wokół budynku. W kolejnym piśmie przedłożono skan protokołu powykonawczego firmy Zakład Usług DDD, informując jednocześnie o wykonaniu deratyzacji. Interwencja zasadna.
5. Imielin, zakład kosmetyczny- interwencja dotycząca złego stanu sanitarnego i braku przestrzegania procedur dezynfekcji i sterylizacji, postępowania z odpadami w zakładzie. Przeprowadzono kontrolę sanitarną, w trakcie której nie potwierdzono nieprawidłowości. Interwencja bezzasadna.
6. Łędziny- interwencja dotycząca występowania glonów w basenie na terenie wodnego placu zabaw. Przeprowadzono kontrolę sanitarną. Nie stwierdzono zanieczyszczonej niecki poprzez zakwit glonów. Interwencja bezzasadna.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia i wykorzystywanej do kąpieli i rekreacji

W 2025 r. ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dokonywana była w oparciu o rozporządzenie z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294), na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Do zadań własnych gminy zgodnie z cytowaną Ustawą należy zbiorowe zaopatrzenie w wodę. Dystrybucją wody przeznaczonej do spożycia zajmują się w poszczególnych gminach przedsiębiorstwa wodociągowe.

W 2025 r. na terenie powiatu bieruńsko-łędzińskiego wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi dostarczały 4 przedsiębiorstwa wodociągowe:

- Gminy: Bieruń, Bojszowy, Łędziny– zaopatruje Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą przy ul. Sadowej 4 w Tychach, dodatkowo część gminy Łędziny zaopatruje Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Partner” Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Łędzińskiej 47 w Łędzinach;
- Gmina Chełm Śląski- Gminna Spółka Komunalna Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Techników 25 w Chełmie Śląskim;
- Gmina Imielin- Miejska Spółka Komunalna Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Imielińskiej 87 w Imielinie.

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi monitoring jakości wody w celu oceny jej zgodności z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz analizuje możliwe zagrożenia zdrowotne wynikające z przekroczeń

wartości parametrycznych i czasu ich występowania. W ramach monitoringu jakości wody upoważnieni pracownicy Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach pobierają próbki do badań laboratoryjnych zgodnie z harmonogramem kontroli urzędowych oraz próbki dodatkowe wynikające z bieżących potrzeb, na przykład związane z interwencjami mieszkańców. Badania jakości wody realizowane przez przedsiębiorstwa wodociągowe w ramach kontroli wewnętrznej były zgodnie z ustalonymi rocznymi „Harmonogramami pobierania próbek wody” z częstotliwością określoną w przywołanym powyżej rozporządzeniu.

Próbki wody pobierane były głównie z punktów zlokalizowanych na sieci wodociągowej (punktów zgodności) oraz w stacjach uzdatniania wody (woda uzdatniona). Przedsiębiorstwa wodociągowe przekazują do PPIS w Tychach sprawozdania z badań, które wykonywane były w akredytowanych laboratoriach posiadających system jakości badań wody zatwierdzony przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Próbki wody w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej badane były w laboratoriach:

- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach i Bielsku – Białej,
- Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach,
- Centrum Badań i Dozoru Sp. z o.o. z siedzibą w Łędzinach,
- Wydziału Badania Wody należącego do Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach odpowiednio w: Laboratorium Katowice, Laboratorium Goczałkowice, Laboratorium Maczki w Sosnowcu,
- SGS Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Pszczynie.

Jakość fizykochemiczna i mikrobiologiczna badanych próbek wody (w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej) nie budziła zastrzeżeń, w pobranych próbkach wody nie stwierdzono przekroczeń, które mogłyby zagrozić zdrowiu osób spożywających tę wodę oraz pogorszyć jej ocenę organoleptyczną dokonywaną przez konsumentów. Woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia czyli jest zdatna do spożycia jeśli spełnia określone wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Podstawowym kryterium, jakie powinna spełniać woda do spożycia jest brak mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz brak agresywnych właściwości korozyjnych.

W 2025 r. nie zgłoszono żadnej interwencji na złą jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie powiatu.

Pływalnie/baseny kąpielowe

W powiecie bieruńsko-łędzińskim znajdują się 4 obiekty: 1 kryta pływalnia, 2 baseny przy szkołach podstawowych w Bieruniu oraz 1 basen sezonowy w Łędzinach, w którym woda w dalszym ciągu chlorowana jest ręcznie.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach za zapewnienie bezpieczeństwa kąpiących się osób jest odpowiedzialny administrator obiektu, który prowadzi kompleksową kontrolę jakości wody na pływalniach oraz odpowiada za jakość usług świadczonych w obiektach.

W 2025 r. zarządzający pływalniami wykonywali badania zgodnie z harmonogramem uzgodnionym i zatwierdzonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach. Wszystkie przeprowadzone badania jakości wody na pływalniach były realizowane przez laboratoria, które posiadają akredytację Polskiego Centrum Akredytacji.

Sprawozdania z badań jakości wody na pływalniach wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przekazywane były do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach. Zakresy i częstotliwość badań wody były zgodne z wymaganiami mikrobiologicznymi i fizykochemicznymi wody na pływalniach, w tym wody doprowadzanej na pływalnię, określonymi w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r.

W przypadku nieprawidłowych wyników badań zarządzający podejmowali działania naprawcze, a informacje o podjętych działaniach naprawczych przekazywano na bieżąco Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach.

Zarządzający prowadzili w sposób udokumentowany bieżącą obserwację wody na pływalni oraz wykonywali bieżące pomiary (pH, potencjał redoks, chlor wolny, chlor związany) zapisywane w odpowiednich rejestrach. Na tej podstawie oraz na podstawie wykonanych własnych badań laboratoryjnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach wydawał zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni. Zgodnie z cytowanym wyżej rozporządzeniem zarządzający pływalnią zamieszczali na tablicy informacyjnej aktualne komunikaty o jakości wody na pływalni oraz zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni wydaną w 2025 r.

Kąpieliska

W dniu 5 marca Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach zaopiniował pozytywnie przedłożony projekt uchwał Rady Miejskiej w Bieruniu w sprawie wykazu kąpielisk zorganizowanych na podległym terenie oraz ustalenia sezonu kąpielowego w okresie od 28 czerwca do 31 sierpnia 2025 r. Organizatorem Kąpieliska Łysina był Bieruński Ośrodek Sportu i Rekreacji (BOSiR) przy ul. Rynek 14.

BOSiR w porozumieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach ustalił harmonogram pobierania próbek wody w sezonie z kąpieliska w ramach kontroli wewnętrznej. Przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego w ramach kontroli urzędowej 23 czerwca upoważnieni pracownicy Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach dokonali oceny wizualnej kąpieliska oraz pobrali próbkę wody do badań. Na podstawie otrzymanych wyników badań laboratoryjnych próbki wody oraz oceny wizualnej, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach wydał orzeczenie o przydatności wody do kąpiei zgodnie z wymaganiami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpiei (Dz. U. z 2019 poz. 255).

Zgodnie z ustalonym harmonogramem w ramach kontroli wewnętrznej pobierano próbki wody oraz dokonywano oceny wizualnej. Wszystkie próbki spełniały wymagania zawarte w ww. rozporządzeniu, w związku z czym PPIS w Tychach, w każdym z tych przypadków stwierdził przydatność wody do kąpiei. Orzeczenia każdorazowo wysyłane były do organizatora kąpieliska oraz Burmistrza Miasta Bieruń, jak również na bieżąco wszelkie zmiany uzupełniane były w serwisie kąpieliskowym Głównego Inspektora Sanitarnego. Kąpielisko było otwarte przez cały czas trwania sezonu kąpielowego.

W oparciu o przepisy Ustawy Prawo Wodne oraz wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpiei, po obliczeniu percentyli w oparciu o wymagania mikrobiologiczne dla wód powierzchniowych dokonano oceny sezonowej- jakość wody uznano jako doskonałą. Dokonano również klasyfikacji czteroletniej dla kąpieliska „Łysina” w Bieruniu- jakość wody oceniono jako: doskonałą.

Zbiornik wody powierzchniowej

Na terenie powiatu znajduje się ujęcie wody powierzchniowej należące do Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach oparte na wodzie ujmowanej ze zbiornika Dzieńkowice. Woda z tego zbiornika uzdatniania jest w Zakładzie Uzdatniania Wody Dzieńkowice w Imielinie. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie wymagań jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi- przyjęto kategorię jakości wody- A2. Do tej kategorii zalicza się wody wymagające typowego uzdatnienia fizycznego i chemicznego, w szczególności utleniania wstępnej, koagulacji, flokulacji, dekantacji, filtracji i dezynfekcji końcowej.

Wnioski

Sprawowanie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej przyczynia się do ciągłej poprawy warunków świadczenia usług. Na przestrzeni ostatniego roku nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej, wyniki jednoznacznie wskazują na poprawę stanu technicznego i sanitarnego nadzorowanych obiektów oraz wysokiego poziomu świadczonych usług. Wiele podmiotów gospodarczych w swojej działalności dąży do poprawy funkcjonalności pomieszczeń, zmiany wystroju wnętrz, wyposaża swoje obiekty w nowoczesne, dobrej jakości materiały, sprzęty i urządzenia, co idzie w parze z wymaganiami technicznymi i sanitarnymi określonymi w obowiązujących aktach prawnych.

We wszystkich skontrolowanych obiektach dodatkowo sprawdzano czy obowiązuje w nich zakaz palenia, czy umieszczone są znaki graficzne dotyczące zakazu palenia oraz czy zakaz ten jest przestrzegany zarówno przez pracowników, jak i klientów.

4. ODDZIAŁ LABORATORYJNY

Oddział Laboratoryjny wykonuje badania i pomiary w zakresie próbek wody, próbek kału i wymazów z kału w kierunku nosicielstwa i zakażeń jelitowych, badania próbek biologicznych wskaźników kontroli skuteczności sterylizacji.

Zadania te realizowane są odpowiednio w dwóch sekcjach: Sekcji Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL-KŚ) oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL-B).

Laboratorium PSSE w Tychach posiada odpowiednie do zakresu wykonywanych badań pomieszczenia. Tam, gdzie jest to wymagane ze względu na wpływ na ważność wyników, warunki środowiskowe są monitorowane, kontrolowane i rejestrowane zgodnie z odpowiednimi specyfikacjami lub metodykami badawczymi. Kontrola warunków środowiska polega np. na pomiarze temperatury, wilgotności, sprawdzaniu mikrobiologicznej czystości powietrza i powierzchni.

Stosowane do badań wyposażenie pomiarowe jest prawidłowo nadzorowane poprzez wzorcowanie zewnętrzne w kompetentnych akredytowanych laboratoriach wzorcujących, sprawdzanie wewnętrzne, modernizację i konserwację. W miarę potrzeb i możliwości laboratorium jest na bieżąco doposażane w nowoczesny sprzęt.

Oddział Laboratoryjny ma wdrożony i funkcjonujący system zarządzania zgodny z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.

Formalnym potwierdzeniem kompetencji laboratorium jest posiadany Certyfikat Akredytacji Nr AB 500 nadany przez organizację udzielającą uznania jakim jest Polskie Centrum Akredytacji. Obecnie Oddział Laboratoryjny pracuje w VI cyklu akredytacji.

Aktualny zakres akredytacji jest dostępny na stronie internetowej PCA: www.pca.gov.pl, w zakładce: akredytowane podmioty → laboratoria badawcze.

Oddział Laboratoryjny dąży do osiągnięcia i utrzymania wysokiego poziomu jakości wykonywanych badań i usług świadczonych klientom, który pozwala na uzyskanie ważnych dla klientów wyników, spełnienia oczekiwań i wymagań klientów, a także organów stanowiących i organizacji udzielającej uznania.

Badania wykonywane są zgodnie z ustalonymi i wyspecyfikowanymi metodami z zastosowaniem dobrej (profesjonalnej) praktyki laboratoryjnej opartej na doświadczeniu zawodowym personelu oraz bieżącym wewnętrznym i zewnętrznym potwierdzaniu ważności wyników. Działalność laboratoryjna jest zorganizowana i prowadzona w taki sposób, aby zawsze były przestrzegane prawa klientów, bezstronność i poufność wszelkich informacji oraz aby była zachowana integralność systemu zarządzania podczas planowania i wdrażania zmian. Ponadto Oddział Laboratoryjny systematycznie na bieżąco identyfikuje i rozpatruje ryzyka oraz szanse związane z działalnością laboratoryjną.

Uzyskane wyniki badań pozwalają Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach na monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej powiatu, jej obiektywną ocenę oraz podejmowanie niezbędnych i właściwych działań interwencyjnych.

W 2025 r. wykonywane były badania wody dla obszaru działania PSSE w Tychach i PSSE w Katowicach oraz badania kału, wymazów z kału i skuteczności procesów sterylizacji dla obszaru działania PSSE w Tychach, PSSE w Rybniku i PSSE w Wodzisławiu Śląskim.

Sekcja	Rodzaj badań	Liczba badań	Liczba oznaczeń
Sekcja Badań Higieny Komunalnej i Środowiska	Badania próbek wody z ujęć powierzchniowych i głębinowych, sieci wodociągowej, wody przeznaczonej do kąpiel (kąpieliska, miejsca wykorzystywane do kąpiel i baseny kąpielowe) obejmujące: PARAMETRY FIZYCZNE: barwa, mętność, odczyn (pH), potencjał redox, przewodność smak, zapach, zawiesiny PARAMETRY CHEMICZNE: jon amonowy, azotany, azotyny, Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, chlorki, chlor wolny i ogólny, chlor związany, glin, indeks nadmanganianowy, mangan, tlen rozpuszczony, wapń i magnez (zawartość sumaryczna) – twardość, żelazo PARAMETRY BAKTERIOLOGICZNE: Bakterie grupy coli, Escherichia coli, Clostridium perfringens łącznie ze sporami, Enterokoki, Gronkowce koagulazo-dodatnie, Legionella, ogólna liczba bakterii na agarze odżywczym, Pseudomonas aeruginosa	2871	7655
Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń	BIEGUNKI – badanie dzieci chorych do drugiego roku życia w kierunku pałeczek Salmonella, Shigella, Yersinia, Escherichia coli z grupy: O25, O26, O44, O55, O86, O111, O114, O119, O124, O125, O126, O127, O128, O142, O157 i innych pałeczek z rzędu Enterobacterales. CHOROZY – badanie osób z objawami chorobowymi wskazującymi na zakażenie pałeczkami Salmonella, Shigella, Yersinia i Escherichia coli z grupy: O157 i innych pałeczek z rzędu Enterobacterales. OZDROWIENICY – badanie osób, u których stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella po leczeniu oraz po ustąpieniu objawów chorobowych NOSICIELE - badanie osób bez objawów chorobowych, w organizmach których bytują i rozmnażają się pałeczki Salmonella i Shigella STYCZNOŚĆ - badanie osób bez objawów chorobowych, które pozostawały w bezpośredniej lub pośredniej styczności z osobą chorą, u której stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella KLASYFIKACJA SZCZEPÓW - potwierdzenie biochemiczne i serologiczne, wyhodowanych przez laboratoria spoza Inspekcji Sanitarnej, szczepów Salmonella, Shigella, Escherichia coli	13029	146053

	BRANŻOWCY - badanie osób zdrowych w celu wyeliminowania nosicielstwa pałeczek Salmonella i Shigella BADANIE WSKAŹNIKÓW BIOLOGICZNYCH kontroli skuteczności sterylizacji przeprowadzanych w autoklawach (Sporal A) i sterylizatorach (Sporal S) BADANIE W KIERUNKU PASOŻYTÓW PRZEWODU POKARMOWEGO - wykrywanie i różnicowanie jaj, cyst i członów pasożytów przewodu pokarmowego w kale, jaj pasożytów przewodu pokarmowego w wymazie z fałd okołoodbytniczych oraz wykrywanie obecności w kale antygenu Giardia lamblia metodą immunochromatograficzną BADANIA WIRUSOLOGICZNE kału w kierunku rotawirusów i adenowirusów		
--	---	--	--

Tabela nr 9. Liczba badań, liczba oznaczeń

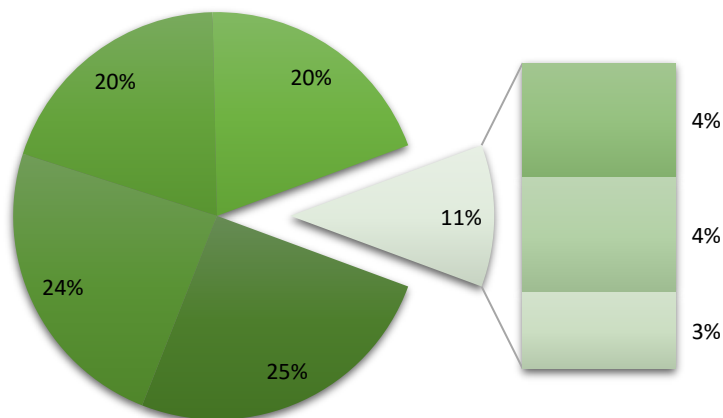
5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH

W powiecie bieruńsko-lędzkim w 2025 r. nadzorem bieżącym w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy, wprowadzania do obrotu jak również stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin oraz wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych objętych było 131 podmiotów gospodarczych. W zakładach tych zatrudnionych było 15556 pracowników.

W minionym roku przeprowadzono 57 kontroli w 43 obiektach. Podczas większości kontroli prowadzono działania edukacyjno-informacyjne. W związku ze stwierdzeniem naruszenia przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy lub dotyczących substancji chemicznych i ich mieszanin, wydanych zostało 21 decyzji dotyczących usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Decyzje zawierały 71 nakazów.

W zakresie nadzoru nad produktami kosmetycznymi przeprowadzono 1 kontrolę.

Stwierdzone nieprawidłowości

- w zakresie złego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń
- w zakresie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia
- w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin
- w zakresie czynników rakotwórczych, mutagennych, reprotoksycznych
- w zakresie przekroczeń normatywów higienicznych
- brak lub niewłaściwa ocena ryzyka zawodowego
- w zakresie szkodliwych czynników biologicznych

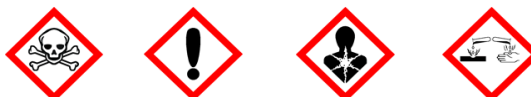
Wykres nr 9. Stwierdzone nieprawidłowości

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia stwarzanego przez substancje chemiczne i ich mieszaniny:

Piktogramy dla zagrożeń fizykochemicznych

Piktogramy dla zagrożeń dla zdrowia

Piktogram dla zagrożenia dla środowiska

Znak ostrzegający przed zagrożeniem biologicznym:

Przykładowe znaki nakazujące stosowanie środków ochrony indywidualnej:

W 2025 r. przeprowadzono sezonowe akcje kontroli rynku, skupione na produktach biobójczych obecnych na rynku i przeznaczonych wyłącznie dla użytkownika profesjonalnego oraz produktach biobójczych stosowanych w konserwacji drewna oraz materiałów budowlanych. Przeprowadzono 2 kontrole wobec udostępniających na rynku przedmiotowe produkty biobójcze.

Czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy

Przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy stwierdzono w 23 zakładach pracy w zakresie: pyłu węgla kamiennego, pyłu niesklasyfikowanego ze względu na toksyczność, hałasu, drgań mechanicznych działających na organizm człowieka przez kończyny górne, czynników chemicznych: krzemionki krystalicznej frakcja respirabilna, manganu i jego związków nieorganicznych- w przeliczeniu na Mn frakcja respirabilna oraz ołowiu. W warunkach tych pracowało 3239 pracowników, w tym głównie w górnictwie węgla kamiennego.

Choroby zawodowe

W 2025 r. stwierdzono 23 choroby zawodowe w 3 zakładach pracy, w tym: 21 pylic płuc górników kopalń węgla, 1 nowotwór złośliwy powstały w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi- rak płuca, 1 przewlekła choroba obwodowego układu nerwowego wywołana sposobem wykonywania pracy- zespołów cieśni w obrębie nadgarstka.

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne

Na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego nie stwierdzono obiektów, w których wytwarzano lub wprowadzano do obrotu środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.

Wnioski

W kopalniach węgla kamiennego występuje w środowisku pracy narażenie na pyły węgla zawierające krzemionkę krystaliczną, które jest przyczyną chorób zawodowych- pylic płuc górników kopalń węgla (stwierdzanych najczęściej po zakończeniu pracy zawodowej).

Większość stwierdzanych w zakładach pracy nieprawidłowości dotyczyło niewłaściwego stanu pomieszczeń higieniczno-sanitarnych lub pomieszczeń pracy, często stwierdzano brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy, a także nieprawidłowości w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym. Stwierdzano także nieprzestrzeganie przepisów prawa w zakresie stosowania lub wprowadzania do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin.

6. OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2025 r. w ewidencji znajdowało się 57 placówek nauczania i wychowania z powiatu bieruńsko-lędzińskiego. Obiekty objęte stałym nadzorem sanitarnym to przede wszystkim szkoły podstawowe, a także żłobki, przedszkola, placówki pracy pozaszkolnej i inne. Przeprowadzono 30 kontroli bieżącego stanu sanitarno-higienicznego. Kontrole, które wykazywały nieprawidłowości kończyły się wszczęciem postępowania administracyjnego lub wydaniem zaleceń pokontrolnych. Nieprawidłowości dotyczyły w szczególności:

- złego stanu technicznego sal lekcyjnych oraz innych pomieszczeń przeznaczonych do pobytu dzieci i młodzieży.

W 2025 r. nie wszczęto postępowania administracyjnego dotyczącego nieprawidłowego stanu technicznego w placówkach. Wystosowano natomiast 1 decyzję zmieniającą termin nałożonych na stronę obowiązków.

Rodzaj placówki oświatowej	Liczba
Żłobki	8
Przedszkola	19
Szkoły Podstawowe	14
Licea Ogólnokształcące	1
Zespoły Szkół	2
Placówki wsparcia dziennego	8
Placówki wychowania pozaszkolnego	5

Tabela nr 10. Placówki objęte nadzorem

Stan sanitarny opracowano na podstawie analizy wyników uzyskanych podczas prowadzenia bieżącego nadzoru nad placówkami, zwracając szczególną uwagę na zapewnienie właściwych warunków higieniczno-zdrowotnych i bezpieczeństwa pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach. Przedmiotem czynności prowadzonych w placówkach nauczania i wychowania był:

- nadzór nad warunkami do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach, nad stanem technicznym boisk szkolnych oraz placów zabaw w przedszkolach;
- ocena warunków do utrzymania higieny osobistej przez dzieci i młodzież;
- ocena warunków realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami;
- nadzór nad przechowywaniem i stosowaniem niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w szkołach;
- ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii;
- ocena warunków prowadzenia dożywiania dzieci i młodzieży;
- ocena sytuacji w zakresie posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne i sprzęt sportowy;
- ocena procesu nauczania-uczenia się w szkołach podstawowych;
- ocena organizacji i przebiegu akcji wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

Żłobki

Szczególną uwagę poświęcono placówkom przeznaczonym dla najmłodszych dzieci, które zapewniają opiekę w warunkach bytowych zbliżonych do warunków domowych, gwarantują właściwą opiekę pielęgnacyjną oraz edukacyjną. Prowadzą zajęcia zabawowe z elementami edukacji, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dziecka oraz zajęcia opiekuńczo-wychowawcze i edukacyjne, uwzględniające rozwój psychomotoryczny dziecka, właściwy do wieku.

Opiekę najmłodszym zapewniono łącznie w 8 placówkach. Skontrolowano 2 żłobki, w których przebywało 70 dzieci. Stan techniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzono zaniedbań sanitarno-technicznych, a warunki do utrzymania higieny uznano za prawidłowe. W 2025 r. wydano 1 decyzję określającą maksymalną liczbę dzieci w żłobku.

Przedszkola

Wychowanie przedszkolne obejmuje dzieci od początku roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 3 lata, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat. Wychowanie przedszkolne jest realizowane w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz w innych formach wychowania przedszkolnego.

W 2025 r. PPIS w Tychach nadzorował 19 przedszkoli. Skontrolowano 10 placówek, do których zapisanych było 917 dzieci.

Większość skontrolowanych przedszkoli funkcjonowało w budynkach przystosowanych do tego celu. Pomieszczenia przeznaczone na pobyt dzieci utrzymane były w należytej czystości i porządku. Przyległe tereny placów zabaw były ogrodzone i utrzymane w czystości. Przedmiotem kontroli terenów rekreacyjnych i placów zabaw był stan sanitarno-techniczny urządzeń, w tym posiadanie certyfikatów zgodności z normami, sposób zabezpieczenia miejsc zabaw dzieci, umieszczanie czytelnych i kompletnych regulaminów oraz posiadanie harmonogramów napraw i kontroli. Szczególną uwagę zwracano na częstotliwość wymiany piasku oraz zabezpieczenie piaskownic przed zanieczyszczeniem.

Szkoły

W 2025 r. PPIS w Tychach nadzorował 14 szkół podstawowych, 1 liceum ogólnokształcące, 2 zespoły szkół ponadpodstawowych. Skontrolowano 13 szkół przeprowadzając w nich łącznie 27 kontroli sanitarnych. Budynki szkół przystosowane są do potrzeb korzystających z nich dzieci i młodzieży, a ich stan sanitarno-higieniczny oceniono jako dobry. Co roku w tych placówkach przeprowadzane są bieżące prace remontowe, poprawiane są warunki pracy/nauki uczniów.

W większości szkoły prowadzą zajęcia lekcyjne w systemie jednozmianowym. Zajęcia odbywające się w szkołach w systemie dwuzmianowym dotyczą głównie klas I-III. Wszystkie nadzorowane placówki posiadają podłączenie do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowie ucznia jest organizacja zajęć wychowania fizycznego. W trakcie kontroli bloków sportowych szczególną uwagę zwracano na problem niewykorzystywania natrysków po planowych zajęciach wychowania fizycznego.

Warunki do utrzymania higieny osobistej

W większości skontrolowanych szkół zapewniono właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej, zapewniono dostęp do bieżącej, ciepłej wody, mydła w dozownikach, suszarek do rąk bądź ręczników jednorazowych, papieru toaletowego w kabinach ustępowych lub w ich obrębie.

Ponadto w 3 skontrolowanych placówkach stwierdzono brak zachowania standardów dostępności do urządzeń sanitarnych (zbyt mała ilość oczek ustępowych lub umywalek do rąk względem ilości uczniów w szkole z podziałem na dziewczęta i chłopców).

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi

W 2025 r. prowadzono nadzór nad warunkami w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w szkołach. We wszystkich skontrolowanych szkołach substancje chemiczne i ich mieszaniny oznakowane były w sposób widoczny, umożliwiając ich identyfikację oraz posiadały wymagane karty charakterystyk. W pracowniach chemicznych znajdowały się również aktualne spisy przechowywanych substancji chemicznych. Zmniejszyła się ilość posiadanych przez szkoły substancji chemicznych na rzecz wykorzystywania podczas zajęć form wizualnych (programy multimedialne).

Dożywianie dzieci i młodzieży

Pierwsze lata życia są pod kątem żywienia bardzo ważne z dwóch powodów: to okres największego wzrostu i rozwoju organizmu, ale także czas, w którym kształtują się późniejsze upodobania i nawyki żywieniowe. Odpowiednie odżywianie wpływa na zdolności poznawcze, koncentrację, a także zdolności uczenia się.

Prowadzono ocenę dożywiania dzieci i młodzieży szkolnej z uwzględnieniem dożywiania sponsorowanego. Na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego 11 szkół prowadzi dożywianie w formie posiłków dwudaniowych i jednodaniowych, z których korzystało 1865 uczniów.

Ocena dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu dzieci

Ergonomia stanowiska pracy uczniów jest bardzo ważna. Każde nieodpowiednie dobranie mebli ma ujemny wpływ na zdrowie dzieci i młodzieży, wyniszczając układ mięśniowo-kostny, powodując zbyt duże zmęczenie i skrzywienie kręgosłupa. Stanowiska pracy, z których dzieci i uczniowie korzystają przez znaczną część dnia w szkole ma istotny wpływ na kształtowanie prawidłowej postawy. Ergonomiczne stanowisko pracy ucznia podlega wymaganiom określonym w Polskiej Normie:

Wzrost dziecka w mm	Wysokość podkolanowa w mm	Wysokość płyty roboczej w mm	Wysokość siedziska w mm	Numer mebli	Kolor (kolor stelaża)
800-950	200-250	400	210	0	Biały
930-1160	250-280	460	260	1	Pomarańczowy
1080-1210	280-315	530	310	2	Fioletowy
1190-1420	315-355	590	350	3	Żółty
1330-1590	355-405	640	380	4	Czerwony
1460-1765	405-435	710	430	5	Zielony
1590-1880	435-485	760	460	6	Niebieski
1740-2070	485+	820	510	7	Brązowy

Tabela nr 11. Dobór mebli szkolnych do wzrostu ucznia

W 2025 r. dokonano oceny dostosowania mebli szkolnych/przedszkolnych do wzrostu uczniów/dzieci. Pomiary przeprowadzono w 1 placówce przedszkolnej oraz w 3 szkołach podstawowych. Pomiarami objęto 9 oddziałów przedszkolnych, w których zmierzono 139 dzieci- z czego 55 korzystało z mebli niedostosowanych do wzrostu dzieci oraz w 21 klasach szkół podstawowych, w której zmierzono 337 uczniów- z czego 132 uczniów siedziało w niedostosowanych do swojego wzrostu meblach szkolnych. W wyniku stwierdzonych uchybień w powyższym zakresie dyrektorów placówek zobowiązano do wdrożenia działań naprawczych, w tym przeprowadzenia działań edukacyjnych skierowanych do uczniów i nauczycieli.

Badania w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków

Zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego waga tornistra nie powinna przekraczać 15% masy ciała ucznia. Nadmierna waga tornistra może powodować nasilenie bólów pleców, ma wpływ na zmniejszenie pojemności płuc, może sprzyjać nieprawidłowej statyce ciała i w efekcie skrzywieniom kręgosłupa, problemom z kolanami oraz zniekształceniom w budowie stóp.

W 2025 r. pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Tychach przeprowadzili badania obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków. Badaniu zostali poddani uczniowie 1 szkoły podstawowej, w której badaniem objęto uczniów z 5 oddziałów. Zważono 112 tornistrów/plecaków, z czego 21 przekraczało 15% masy ciała. Analiza przeprowadzonych badań wykazała przekroczenie dopuszczalnej wagi tornistra w 4 oddziałach.

Badania miały na celu oszacowanie skali istniejącego problemu dotyczącego zbyt ciężkich tornistrów i ustalenie rzeczywistego obciążenia uczniów szkół podstawowych.

Wszystkie placówki, w których przeprowadzono ważenie otrzymały pisemną analizę wyników z zaleceniami dla rodziców i nauczycieli.

Profilaktyczne opieka zdrowotna w szkołach

Podczas kontroli w gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej zwracano szczególną uwagę na to, czy gabinet spełniał wymogi dotyczące: wymaganej powierzchni, zapewnienia dostępu do ciepłej wody oraz mydła w płynie, ręczników jednorazowego użytku, zabezpieczenia przed zawilgoceniem ścian przy umywalkach, stosowanych materiałów wykończeniowych ścian i podłóg pomieszczeń (umożliwiających mycie i dezynfekcję powierzchni). W trakcie sprawowanego nadzoru bieżącego nad gabinetami opieki zdrowotnej stwierdzono, iż wszystkie gabinety funkcjonowały zgodnie z wymogami technicznymi. Gabinety utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-technicznym i wyposażone w niezbędny sprzęt medyczny. Nie stwierdzono niewłaściwego stanu sanitarnego w żadnym z kontrolowanych gabinetów.

Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2025 r. zimowy i letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży zorganizowany był w miejscu zamieszkania. Jego celem było zapewnienie opieki i rekreacji dzieciom pozostającym w mieście.

Przeprowadzono 4 kontrole stanu sanitarnego placówek organizujących wypoczynek.

Podczas kontroli szczególną uwagę zwracano m.in. na:

- stan sanitarno-techniczny budynków i pomieszczeń;
- liczbę i stan techniczny urządzeń sanitarnych oraz zapewnienie środków do utrzymania higieny osobistej;
- stan sanitarny pomieszczeń przeznaczonych do użytkowania przez uczestników wypoczynku.

W trakcie trwającego wypoczynku letniego, na którym przebywało 207 uczestników skontrolowano 2 turnusy wypoczynku organizowanego w miejscu zamieszkania oraz 2 turnusy wypoczynku w formie wyjazdowej. Podczas trwającego wypoczynku zimowego, z którego korzystało 428 uczestników, skontrolowano 2 turnusy wypoczynku organizowanego w miejscu zamieszkania. Przebieg wypoczynku odbywał się we właściwych warunkach, gwarantujących higieniczny i bezpieczny pobyt dzieci i młodzieży, nie odnotowano rażących uchybień sanitarnych oraz przypadków chorób zakaźnych i zatruc pokarmowych.

Wnioski

Prowadzony nadzór w roku 2025 pozwala stwierdzić, iż stan techniczny obiektów utrzymuje się na podobnym poziomie jak w latach ubiegłych. Decyzje wydane na nieprawidłowości realizowane są sukcesywnie. Z przeprowadzonych pomiarów mebli szkolnych i przedszkolnych wynika małe zainteresowanie ze strony wychowawców/nauczycieli w kwestii właściwego wyboru stanowiska pracy ucznia (odpowiedni rozmiar mebla do wzrostu ucznia). W związku z powyższym istnieje konieczność prowadzenia działań edukacyjnych wśród dyrektorów i kadry pedagogicznej placówek zmierzających do podniesienia świadomości w tym zakresie. W związku ze zwiększającą się liczbą zgłoszeń przypadków zawszenia i zagnidzenia w placówkach oświatowo-wychowawczych istnieje konieczność prowadzenia działań edukacyjno-informacyjnych w zakresie przeciwdziałania szerzeniu się chorób pasożytniczych.

7. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Zadania wykonywane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i mają charakter prewencyjny, zmierzający do zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego w projektowanych i realizowanych obiektach, a także ochrony zdrowia ludzi przebywających w sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć.

Podstawę działalności inwestycyjnej stanowi planowanie przestrzenne, które ma za zadanie realizować zasadę ładu przestrzennego, zrównoważonego rozwoju, a także wprowadzać rozwiązania mające na celu ochronę środowiska, w tym zdrowia ludzi. W 2025r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zaopiniował 6 projektów planów zagospodarowania przestrzennego, projekt zintegrowanego planu inwestycyjnego oraz 4 plany ogólne opracowane dla terenów położonych w powiecie bieruńsko-lędzińskim. Dla 1 projektu planu zagospodarowania, 1 projektu zintegrowanego planu inwestycyjnego oraz 1 planu ogólnego uzgodniono zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. W przypadku 1 zmiany planu uznano za zasadne odstępianie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Dążono do takiego kształtowania struktury przestrzennej oraz przeznaczenia terenów, aby w sposób racjonalny i zrównoważony godzić interesy i potrzeby rozwojowe gminy i jej mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych z wymogami ochrony środowiska i zdrowia ludzi.

Dodatkowo dla terenów, które nie są objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydano 587 postanowień dotyczących projektów decyzji o warunkach zabudowy.

Odrębną kwestię w działaniach zmierzających do poprawy stanu sanitarno-higienicznego stanowi opiniowanie i określanie warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W roku 2025 organy administracji prowadzące postępowanie w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko zasięgały opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach co do potrzeby przeprowadzenia takiej oceny dla 9 przedsięwzięć. Po przeanalizowaniu rodzaju i charakterystyki przedsięwzięcia, jego usytuowania oraz rodzaju i skali możliwego oddziaływania w 1 przypadku wyrażono opinię o potrzebie przeprowadzenia takiego postępowania określając jednocześnie zakres raportu.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa również prawidłowe zaprojektowanie obiektu budowlanego, a także jego wykonanie. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych sprawdzano czy dla planowanego zakresu i programu funkcjonowania obiektu zostaną spełnione wymagania określone w przepisach szczegółowych oraz wszystkich mających zastosowanie przepisach i normach wynikających z prawa budowlanego.

W roku ubiegłym uzgodniono 8 projektów architektoniczno-budowlanych, były to m.in. projekty: gabinetów lekarskich, punktu poboru krwi, rozbudowy i przebudowy oczyszczalni ścieków, zaplecza socjalno-biurowego. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowej oceniano rozwiązania proponowane przez projektantów w aspekcie zagwarantowania odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych w miejscu pobytu ludzi poprzez zastosowanie m.in. prawidłowej funkcji oraz warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń, właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych, właściwego oświetlenia oraz prawidłowej wymiany powietrza w projektowanych pomieszczeniach.

W roku 2025 na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego dokonano ogółem 35 odbiorów obiektów zgłoszonych przez inwestorów w myśl art. 56 ustawy Prawo budowlane lub ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wśród odbieranych obiektów znajdowały się m.in. sklepy spożywcze, lokale gastronomiczne, salony fryzjerskie i kosmetyczne, żłobki, pole biwakowe, strażnica jednostki ratowniczo-gaśniczej, przychodnia, dział farmacji, budynki usługowe oraz obiekty produkcyjno-magazynowe z zapleczeniami biurowo-socjalnymi.

Czynności odbiorowe mają na celu zapewnienie, aby nowy obiekt został przekazany do użytkowania w stanie zapewniającym możliwość utrzymywania w nim właściwego stanu sanitarno-higienicznego tj. prawidłowego układu funkcjonalnego, właściwej wymiany powietrza, właściwego oświetlenia, wody o parametrach odpowiadających jakości wody do spożycia, prawidłowej gospodarki ściekami i odpadami.

Stwierdzić należy, że część obiektów, których zakończenie realizacji zostało zgłoszone nie spełniało wszystkich wymagań z zakresu wymogów sanitarno-higienicznych. Często obiekty nie były przygotowane do odbioru z uwagi na trwające w nich prace budowlano-wykończeniowe.

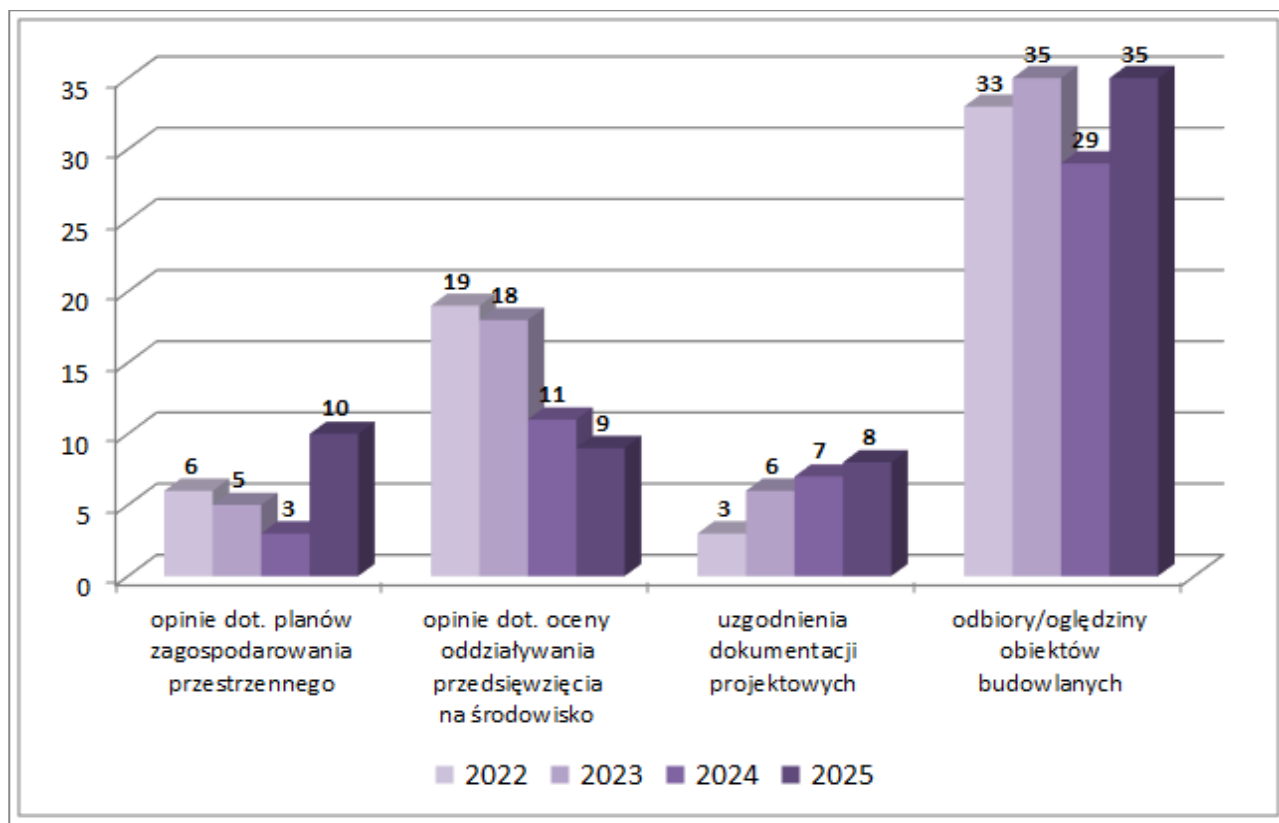
Niejednokrotnie wydanie pozytywnej opinii możliwe było dopiero po wyeliminowaniu przez inwestorów nieprawidłowości i uchybień stwierdzanych w trakcie oględzin obiektów.

Prowadzone były również działania informacyjno-edukacyjne dotyczące prawidłowego utrzymania systemów wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej i klimatyzacji, instalacji wodociągowej oraz pomieszczeń higieniczno-sanitarnych w obiektach budowlanych.

Po dokonaniu odbioru nadzór nad obiektem przejmuje właściwa sekcja nadzoru bieżącego.

Opinie dot. planów zagospodarowania przestrzennego	10
Opinie dot. oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko	9
Uzgodnienia dokumentacji projektowych	8
Odbiory/oględziny obiektów budowlanych	35

Tabela nr 12. Zestawienie liczbowe działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w roku 2025

Wykres nr 10. Działalność pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w latach 2022-2025

Wnioski

Rola zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w Państwowej Inspekcji Sanitarnej, choć różni się od działań innych komórek jest bardzo ważna. Zadania wykonywane w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego mają charakter profilaktyczny, zmierzający do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych. Polegają one na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesach planowania, projektowania i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Uzgadniając planowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko egzekwowano rozwiązania, zapewniające bezpieczeństwo zdrowotne i właściwe warunki życia ludzi znajdujących się w ich sąsiedztwie.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa także prawidłowe zaprojektowanie i wykonanie obiektów budowlanych. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, w tym zakresie, obejmowały uzgadnianie dokumentacji projektowych obiektów budowlanych oraz odbiory obiektów zrealizowanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zarówno pracowników, jak i ludzi korzystających ze świadczonych usług.

8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO-ZDROWOTNA

W roku 2025 Sekcja Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej w dużej mierze skupiała się na propagowaniu kampanii informacyjnych, realizacji warsztatów i prelekcji na temat zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej, unikania używek. Opracowywano materiały edukacyjne celem zamieszczania w mediach społecznościowych. Dużą uwagę poświęcono tematyce szczepień ochronnych, co wynika z ich kluczowej roli w zapobieganiu chorobom zakaźnym oraz z faktu, że stały się one przedmiotem intensywnej debaty publicznej i społecznej w ostatnich latach.

Realizowano i koordynowano 12 programów edukacyjnych skierowanych do różnych grup odbiorców- od przedszkoli do szkół ponadpodstawowych. Odbiorcami tych działań byli zarówno uczniowie, dzieci oraz ich rodzice i opiekunowie.

W roku 2025 dyrektorom przedszkoli i szkół przedstawiono ofertę programową (tabela nr 13).

RODZAJ PLACÓWKI	TYTUŁ PROGRAMU	OPIS PROGRAMU
Przedszkole	Czyste powietrze wokół nas	program antytytoniowej edukacji zdrowotnej
	Klub Zdrowego Przedszkolaka	promowanie zdrowego stylu życia
	Skąd się biorą produkty ekologiczne	zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych
Szkoła podstawowa	Bieg po zdrowie	program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowany do uczniów IV klas
	Smak życia czyli debata o dopalaczach	dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat nowych substancji psychoaktywnych i zagrożeń wynikających z ich zażywania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami
	Trzymaj Formę!	edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki
	Zdrowie i emocje - skrzynka z narzędziami	profilaktyka uzależnień, rozwijanie prozdrowotnych postaw i zachowań oraz umiejętności regulacji emocji
Szkoła ponadpodstawowa	ARS, czyli jak dbać o miłość?	ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie
	Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS	ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, wzrost poziomu wiedzy nt. HIV/AIDS
	Podstępne WZW	upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C
	Wybierz Życie – Pierwszy Krok	poprawa świadomości uczniów w zakresie profilaktyki wirusa HPV i raka szyjki macicy
	Znamie! Znam je?	upowszechnienie wiedzy o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań

Tabela nr 13. Interwencje programowe realizowane przez PSSE w Tychach

Poza działalnością programową realizowano działania nieprogramowe, takie jak akcje prozdrowotne i kampanie. Akcje profilaktyczne skutecznie zwiększają wiedzę na temat znaczenia szczepień ochronnych, zasad higieny, zagrożeń wynikających ze szkodliwości palenia i używania środków psychoaktywnych. Działania nieprogramowe, które skierowano do ogółu społeczeństwa prezentuje tabela nr 14. Przedsięwzięcia tego typu realizowane były poprzez udostępnianie materiałów graficznych w mediach społecznościowych PSSE w Tychach oraz prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych w różnego typu podmiotach m.in. przychodniach, aptekach, szkołach rodzenia.

Aktywna promocja akcji odbywała się poprzez organizację stoisk profilaktycznych, a także prowadzenie warsztatów i pogadanek.

RODZAJ INTERWENCJI	NAZWA DZIAŁANIA
KAMPANIA	EFSA: PlantHealth4Life, #Safe2EatEu
	Kampania społeczna dot. szczepień ochronnych przeciw HPV
	Mamo, Tato pamiętajcie o moich szczepieniach
	Zaszczep w sobie chęć szczepienia
	Zwykły kaszel czy objaw gruźlicy? Sprawdź!
AKCJA	Bezpieczne ferie 2025
	Bezpieczne wakacje 2025
	Profilaktyka zatruć grzybami („Bezpieczne grzybobranie”)
	Lekki tornister
	Łap słońce z głową
	profilaktyka szkodliwości palenia tytoniu, w tym „Światowy Dzień bez Tytoniu”, „Światowy Dzień Rzucania Palenia”,
	Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy, #Lekcja kleszczoochrony
	Nowe narkotyki – Nowe zagrożenia
	profilaktyka grypy
	profilaktyka wszawicy
	Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach/ Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach
	Światowy Dzień Zdrowia
	Wirusoochrona
	#Wybierz zdrowie
	„Jedno szczepienie – podwójna ochrona”

Tabela nr 14. Interwencje nieprogramowe realizowane przez PSSE w Tychach

W ciągu roku realizowano następujące działania promocyjno-edukacyjne:

„Bezpieczne Ferie 2025”

W dniu 28 stycznia w Przedszkolu Miejskim w Imielinie odbyły się zajęcia dla przedszkolaków. Podczas spotkania ph. „Dbam o swoje zdrowie!” dzieci dowiedziały się jak prawidłowo myć ręce, zdrowo się odżywiać, dbać o codzienną aktywność fizyczną, chronić się przed chorobami przenoszonymi przez wirusy i bakterie oraz przed ukłuciem przez kleszcza. Przedszkolaki były bardzo aktywne, chętnie rozwiązywały przygotowane zagadki. Dodatkowo dzieciom pokazywano eksponaty kleszczy, by uświadomić im jakie rozmiary może mieć ten pajęczak.

„Jedno szczepienie-podwójna ochrona”

W trosce o zdrowie kobiet i dzieci zorganizowano spotkanie online Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach z przedstawicielami lokalnych mediów. Dotyczyło ono nagłośnienia akcji bezpłatnych szczepień przeciw krztuścowi dla kobiet w ciąży. PPIS w Tychach przedstawił rosnące dane statystyczne zachorowań, drogi zakażenia oraz towarzyszące objawy. Podkreślił, że szczególną grupą narażoną na zachorowanie są noworodki i niemowlęta, stąd apel do kobiet w ciąży, by skorzystały z możliwości bezpłatnego szczepienia przeciw krztuścowi. Uczestników spotkania poproszono o nagłośnienie akcji w lokalnych mediach: portalach internetowych, prasie. Ponadto podjęto działania profilaktyczne poprzez oplakatowanie aptek, szkół rodzenia oraz podmiotów leczniczych.

„Światowy Dzień bez Tytoniu”

Z okazji „Światowego Dnia bez Tytoniu” przeprowadzono akcję edukacyjną 8 i 23 maja wśród młodzieży Powiatowego Zespołu Szkół w Łędzinach, gdzie omówiono mechanizm uzależniania, szkody zdrowotne dla organizmu oraz szkodliwość używania e-papierosów, palenia tytoniu i eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi. Uczniowie mieli możliwość skorzystania z ćwiczeń profilaktycznych z użyciem alko i narkogogli.

Spotkania w ramach Klubu Pacjenta Domu Kultury „Gama” w Bieruniu

W dniu 26 marca w Domu Kultury „Gama” w Bieruniu odbyło się spotkanie Klubu Pacjenta organizowane przez Fundację „Z sercem do Pacjenta”. Podczas wydarzenia pracownicy Sekcji Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej zorganizowali stoisko informacyjno-edukacyjne, na którym udzielano porad na temat prawidłowego usuwania kleszcza, dostępnych szczepień ochronnych oraz działań, które można podjąć by zmniejszyć ryzyko ukłucia. Seniorzy chętnie korzystali z okazji, aby uzyskać wiedzę, która pomoże im zadbać o zdrowie w sezonie wiosenno-letnim, kiedy ryzyko ukłucia przez kleszcza jest szczególnie wysokie. Stoisko PSSE w Tychach cieszyło się dużym zainteresowaniem również ze względu na ekspozycję kleszczy.

Warsztaty dla uczniów

W dniu 19 marca w Szkole Podstawowej Nr 1 w Bieruniu odbyło się spotkanie edukacyjne pracowników Promocji Zdrowia z uczniami klas VI-VIII. W czasie akcji przeprowadzono wykłady dot. profilaktyki chorób odkleszczowych oraz szkodliwości e-papierosów. Uczniom pokazano najważniejsze zasady ochrony przed kleszczami oraz możliwości jego bezpiecznego usunięcia. Omówiono również mechanizmy uzależnienia, skład liquidu oraz związane z nim zagrożenia dla zdrowia.

Dodatkowo 3 czerwca dla uczniów klas VII zorganizowano akcję profilaktyczną dotyczącą społecznych, zdrowotnych oraz rodzinnych konsekwencji zażywania substancji psychoaktywnych oraz sposobów zadbania o siebie.

Pracownicy Promocji Zdrowia wraz z funkcjonariuszem Komendy Powiatowej Policji w Bieruniu przeprowadzili zajęcia edukacyjne dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Augusta Kardynała Hłonda w Chełmie Śląskim. Spotkanie odbyło się 12 lutego, a tematyka dotyczyła zagrożeń związanych ze szkodliwością używania substancji psychoaktywnych. Młodzież zapoznano z działaniem uzależnienia, konsekwencjami zdrowotnymi wynikającymi z przyjmowania środków psychoaktywnych oraz omówiono czynniki chroniące przed wchodzeniem w zachowania ryzykowne. Profilaktyk poruszył aspekty prawne związane z odpowiedzialnością karną nieletnich. Ćwiczenia z użyciem alko- i narkogogli przeprowadzono wśród uczniów klas VII-VIII.

W dniach 12-13 marca przeprowadzono podobne działania we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Bieruniu w Szkole Podstawowej nr 2 im. Floriana Adamskiego w Chełmie Śląskim. Ćwiczenia w alko- i narkogoglach mocno zakłóciły wykonanie prostych czynności jakie zaproponowaliśmy, aby przestrzec młodych przed eksperymentowaniem z substancjami uzależniającymi.

Dnia 25 kwietnia w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 1 im. Karola Miarki w Lędzinach odbyły się zajęcia dla klas siódmych. Wspólnie z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji w Bieruniu przeprowadzone zostały warsztaty profilaktyczne z wykorzystaniem alko- i narkogogli. Młodzież aktywnie brała udział w zajęciach, mogąc doświadczyć jak zaburzone jest postrzeganie otaczającego środowiska, gdy jesteśmy pod wpływem substancji uzależniających.

Dnia 7 maja w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 im. Gustawa Morcinka w Lędzinach odbyły się zajęcia dla klas siódmych również we współpracy z KP Policji w Bieruniu. Uczniom uświadamiano, że wybierając zdrowy styl życia i otaczając się wspierającymi ludźmi chronimy się przed niebezpieczeństwem uzależnień.

W ramach profilaktyki wad postawy Sekcja Promocji Zdrowia wraz z pracownikami Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadziła akcję ważenia tornistrów połączoną z edukacją uczniów. Spotkanie odbyło się w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 1 im. Karola Miarki w Łędzinach dnia 7 października. Podczas akcji zważono plecaki uczniów klas IV-VIII i przeprowadzono pogadanki z uczniami poruszające następujące zagadnienia:

- odpowiedni dobór plecaka;
- prawidłowe pakowanie;
- przegląd plecaka i jego schludny wygląd;
- rola aktywności fizycznej w utrzymaniu prawidłowej postawy ciała;
- prawidłowy dobór mebli i pozycja przy odrabianiu lekcji;
- smartfonowa szyja.

Akcja cieszyła się dużym zainteresowaniem.

„Światowy Dzień Rzucania Palenia”

Z okazji „Światowego Dnia Rzucania Palenia” promowano życie wolne od nałogu wśród młodzieży szkół podstawowych (klasy VII-VIII) i ponadpodstawowych. W szkołach przeprowadzono zajęcia edukacyjne mające na celu zapobieganie palenia tytoniu i e-papierosów. Głównym celem było uświadomienie młodzieży, że palenie tytoniu jest szkodliwe i prowadzi do wielu chorób, w tym nowotworów i chorób serca. Działania te miały na celu zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród uczniów, zwiększenie wiedzy na temat krótko- i długoterminowych skutków zdrowotnych palenia tytoniu i e-papierosów. Ważne było również kształtowanie odpowiedzialności za własne zdrowie i unikanie biernego palenia, a także wzmacnianie poczucia własnej wartości u uczniów i nauka asertywności. Akcja odbyła się w Powiatowym Zespole Szkół w Łędzinach i w Szkole Podstawowej im. Józefa Kassolika w Międzyrzeczu.

Konkurs „Zroluj zdrowie-siła wyborów!”- zwycięska szkoła

W ramach ogłoszonego przez Głównego Inspektora Sanitarnego ogólnopolskiego konkursu ph. „Zroluj zdrowie – siła wyborów!”, którego celem było promowanie zdrowego stylu życia poprzez tworzenie kreatywnych filmów w formie krótkich rolek na media społecznościowe, zwycięska praca uczennic ze Szkoły Podstawowej nr 3 im. Orła Białego w Bieruniu została nagrodzona i wyróżniona na etapie wojewódzkim. Uroczyste wręczenie nagród odbyło się w PSSE w Tychach dnia 26 czerwca. Uczennice dodatkowo odwiedziły nasze laboratorium, gdzie zapoznały się z metodami badania wody.

„Warto wiedzieć o HIV i AIDS”

W ramach obchodów „Światowego Dnia AIDS” realizowano wojewódzką akcję pt. „Warto wiedzieć o HIV i AIDS”. W działania włączyło się 17 szkół ponadpodstawowych z terenu nadzorowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach. Dla młodzieży zostały zorganizowane zajęcia profilaktyczne przeprowadzone przez nauczycieli, pedagogów, psychologów i pielęgniarki. Edukacją objęto 2427 uczniów. W ramach tej inicjatywy w szkołach odbywały się konkursy, pogadanki, tworzone tematyczne plakaty i gazetki

W ramach działań na temat profilaktyki HIV/AIDS w dniu 10 grudnia Sekcja Promocji Zdrowia wraz z Powiatowym Zespołem Szkół w Łędzinach zorganizowano konkurs wiedzy pt. „Warto wiedzieć o HIV/AIDS”. Uczestnikami konkursu byli uczniowie Technikum im. Anielina Fabery, którzy chcieli zweryfikować swoją dotychczasową wiedzę. Po sprawdzeniu wszystkich 45 prac wyłoniono zwycięzców, którzy otrzymali nagrody rzeczowe oraz dyplomy Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach.

„Lekcja wirusoochrony”

Akcję informacyjno-edukacyjną pt. „Lekcja wirusoochrony” realizowało 27 szkół podstawowych z terenu nadzorowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach. Niewątpliwie tego typu akcja pokazała dzieciom jak wiele zależy od nas samych, żeby nie zachorować, pozwoliła także uczniom na zdobycie praktycznych umiejętności i wiedzy na temat ochrony przed chorobami zakaźnymi, szczególnie tymi roznoszonymi przez kontakt z powierzchniami lub innymi osobami. Zagadnienie chorób zakaźnych zostało zaprezentowane w sposób dostosowany do dzieci, co sprawiło, że uczestnicy chętnie wzięli udział w aktywnościach. Po zakończeniu zajęć uczniowie zapamiętali kluczowe zasady ochrony przed wirusami, zostali zmotywowani do wprowadzenia ich w życie codzienne. Dzięki takim lekcjom dzieci stają się bardziej świadome, jaki wpływ na ich zdrowie mają proste nawyki higieniczne, takie jak częste mycie rąk, unikanie bliskiego kontaktu z osobami chorymi, czy stosowanie chusteczek i środków dezynfekujących.

„Zwykły kaszel czy objaw gruźlicy? Sprawdź!”

Ogólnopolską kampanię „Zwykły kaszel czy objaw gruźlicy? Sprawdź!” realizowano od września do listopada. Jej celem było zwiększenie świadomości społecznej na temat gruźlicy- choroby, która mimo postępu medycyny wciąż stanowi istotne zagrożenie zdrowia publicznego. Działania kampanijne miały również na celu obalenie mitów i stereotypów związanych z gruźlicą oraz

promowanie profilaktyki i wczesnej diagnostyki. Kampanię realizowano w aptekach, zakładach pracy, instytucjach senioralnych, podmiotach leczniczych oraz podczas działań w terenie.

„Jesień bez infekcji”

Celem kampanii „Jesień bez infekcji” była promocja szczepień ochronnych wśród osób najbardziej narażonych na powikłania po przebytej chorobie- seniorów, kobiet w ciąży, a także ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem pracowników i pracodawców. Akcja pozwoliła zbudować świadomość zdrowotną i zadbać o odporność na choroby nasilające się w sezonie jesienno-zimowym (grypa, covid-19, RSV, krztusiec, pneumokoki). W ramach kampanii rozdysponowano materiały do podmiotów leczniczych, aptek realizujących szczepienia ochronne, szkół rodzenia oraz instytucji senioralnych znajdujących się na terenie nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach.

„Światowy Dzień bez Tytoniu”

W związku z obchodami „Światowego Dnia bez Tytoniu” oraz kampanią Głównego Inspektora Sanitarnego pod hasłem: *„E-papierosy to manipulacja!”* do wszystkich szkół podstawowych rozesłano materiały informacyjno-edukacyjne. Celem kampanii było uświadomienie zagrożeń zdrowotnych związanych z używaniem e-papierosów przez dzieci i młodzież, obalenie mitów na temat ich „nieszkodliwości”, pokazywanie mechanizmów manipulacji wykorzystywanych przez przemysł tytoniowy, wzmocnienie postaw rodzicielskich przeciwdziałających inicjacji nikotynowej wśród nieletnich.

Wnioski

W roku 2025 zauważalne było duże zainteresowanie spotkaniami edukacyjnymi, szczególnie dotyczącymi profilaktyki uzależnień wśród uczniów starszych klas szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych. Kolejnym tematem szeroko realizowanym była kampania „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”, podczas której edukowano zainteresowanych nt. sposobów ochrony przed ukłuciem przez kleszcza. Zainteresowanie powyższymi tematami pokazuje, że istnieje stała potrzeba kontynuowania tego typu działań w kolejnych latach.

Bardzo ważną grupą odbiorców byli seniorzy, do których skierowano wiele działań edukacyjnych. Okazali się oni również „nicia” łączącą młodsze pokolenia przez dzielenie się swoimi doświadczeniami i jednocześnie chętnie poznawali nowości w zakresie tematyki zdrowotnej.

Seniorzy cechowali się wysoką motywacją do poszerzania swojej wiedzy, mimo barier wynikających z ich wieku.

Kampanie informacyjne realizowane w ciągu całego roku dotyczące szczepień, wymagają ciągłego powtarzania, aby utrwalić rzetelną wiedzę i pomóc w podejmowaniu racjonalnych decyzji zdrowotnych.

Duże znaczenie w przekazie edukacyjnym odegrały media społecznościowe, które są szybkim sposobem na komunikowanie się ze społeczeństwem. Ten sposób profilaktyki zdobywa coraz szersze grono odbiorców. W roku 2025 komunikaty profilaktyczne dotarły do ponad 30 000 internautów.